

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การนำเสนอโครงการกิจกรรมการสอนทักษะการเขียน ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับทักษะการเขียน และได้นำเสนอผลการค้นคว้าโดยแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนทักษะการเขียน ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้
 - 1.1 ความหมายของการเขียน
 - 1.2 ความสำคัญของการเขียน
 - 1.3 ประเภทของการเขียน
 - 1.4 หลักสำคัญในการสอนทักษะการเขียน
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนทักษะการเขียน ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้
 - 2.1 งานวิจัยภายในประเทศ
 - 2.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

ความหมายของการเขียน

การเขียน เป็นการแสดงความคิด ความรู้สึก และความรู้ของผู้เขียนออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจความคิดของผู้เขียน

สุจริต เพียรชอบ และส่ายใจ อินทรมพรรษ์ (2523 : 134) ได้กล่าวถึง
ความหมายของการเขียนไว้ว่า

การเขียนคือการเรียบเรียงความรู้ ความคิด ประสบการณ์ต่างๆ ตลอดจนความรู้สึกนึกคิด และจินตนาการออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร จะเป็นข้อความสั้นๆทำนองคำขวัญ ร้อยแก้วสั้นๆ หรือบทกวีนิพนธ์ก็ได้ ข้อเขียนต่างๆเหล่านี้จะมีเอกภาพ มีความเป็นตัวของมันเองทั้งในด้านความคิด และการใช้ภาษาเรียบเรียง

เมื่อผู้เขียนสามารถเรียบเรียงความรู้ ความคิดของตนเองออกมาเป็นภาษาเขียนได้แล้ว ก็จะต้องเขียนเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจได้ และสามารถเข้าใจภาษาเขียนได้อย่างถูกต้องอีกด้วย ดังที่โรเบิร์ต ลาโด (Robert Lado , 1977 : 143) ได้กล่าวถึงความหมายของการเขียนไว้ว่า

การเขียน คือการสื่อความหมายด้วยตัวอักษรของภาษาซึ่งเป็นที่เข้าใจกันระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน การเขียนเป็นรูปแบบหนึ่งของการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย การเขียนโดยไม่ทราบความหมายในนั้นว่าเป็นการเขียน ถือเป็นเพียงการจารึกตัวอักษรลงบนสิ่งใดสิ่งหนึ่งเท่านั้น การเขียนจะต้องเป็นการใช้ตัวอักษรอย่างมีความหมาย ใช้วิธีเรียบเรียงใจความตามลักษณะโครงสร้างของภาษาที่ใช้ ใช้แบบของการเขียนให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของการเขียนนั้นๆ ตลอดจนการใช้ถ้อยคำสำนวนโวหารได้อย่างถูกต้อง

จากความหมายของการเขียนดังกล่าวจึงพอสรุปได้ว่า การเขียนคือการสื่อความหมายโดยการเรียบเรียงความรู้ ความคิด และความรู้สึก ตลอดจนประสบการณ์ต่างๆ ของผู้เขียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสื่อสารระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านให้เข้าใจตรงกัน

ความสำคัญของการเขียน

การเขียน เป็นทักษะที่สำคัญทักษะหนึ่งในการใช้ภาษาไทย ภาษาเขียนใช้ในการสื่อความหมายที่ไต่ความและปรากฏ เป็นหลักฐานที่มั่นคง เพราะไม่ลบเลือนเร็วเหมือนคำพูด ภาษาเขียนจึงใช้ในการติดต่อสื่อสารได้ดีแม้ในระยะทางไกล แต่การที่จะสื่อสารได้ดีนั้นผู้เขียนต้องมีความสามารถในการเขียน คือใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน และสามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายในสิ่งที่ตนเขียนได้ การเขียนจึงต้องมีการฝึกฝนบ่อยๆ เพื่อให้เกิดความชำนาญ และต้องอาศัยการอ่านมากๆ เพื่อนำข้อมูลจากการอ่านมาเป็นแนวทางในการเขียน นอกจากนี้ในการเขียนจะต้องเขียนให้ผู้อ่านคิดใจ ซึ่งถ้าดูเผินๆแล้วจะเห็นว่าการเขียนไม่น่าจะมีลักษณะพิเศษอย่างไร นึกอย่างไรก็เขียนไปอย่างนั้น แต่ที่จริงแล้วการเขียนหนังสือจะต้องรู้จักลักษณะของภาษาว่าเขียนอย่างไรจึงจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจและคิดใจ ซึ่งขึ้นอยู่กับคุณภาพของงานเขียนนั้นๆ

ดังนั้น การเขียนจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญยิ่ง ดังจะเห็นได้จาก การเขียนมีบทบาทต่อความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันมากไม่ว่าจะเป็นการเขียนจดหมาย รายงาน คำร้อง บันทึก สัญญา หรือการเขียนอื่นๆ

ในการสอนทักษะการเขียน ครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบในการเขียนของนักเรียนว่า การเขียนที่จะสื่อความหมายใดค่านั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ที่ เดวิด พี แฮร์ริส (David P. Harris , 1974 : 68-69) ได้เสนอแนะไว้ดังนี้

1. เนื้อหา (Content) ได้แก่ สารการเขียน ตลอดจนความนึกคิดที่แสดงออกมา
2. รูปแบบ (Form) ได้แก่ การเรียบเรียงเนื้อหาให้มีความต่อเนื่องกัน
3. ไวยากรณ์ หรือหลักภาษา (Grammar) คือความสามารถในการเขียนประโยคที่ถูกต้อง
4. สีสภาษา (Style) ได้แก่ การเลือกใช้ถ้อยคำ ส่วนโวหารเพื่อให้เกิดลักษณะเฉพาะของผู้เขียน
5. ความสามารถในด้านอื่นๆ (Mechanics) เช่น การใช้เครื่องหมายวรรคตอน และการสะกดตัวอักษรที่ถูกต้อง

จากองค์ประกอบของการเขียนดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงความสำคัญในการเขียนที่ผู้เขียนจะต้องคำนึงถึง ทั้งในด้านเนื้อหา รูปแบบ ไวยากรณ์ ตลอดจนการเลือกใช้คำ รวมถึงการสะกดคำ การที่ทักษะการเขียนมีความสำคัญเช่นนี้ ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (กระทรวงศึกษาธิการ : 2523, 11-20) จึงได้กำหนดเนื้อหาเกี่ยวกับการเขียนไว้ดังต่อไปนี้

คำอธิบายรายวิชาเฉพาะทักษะการเขียน

ท 101 ภาษาไทย , ท 102 ภาษาไทย

การเขียน การคัดลอกข้อความให้ถูกต้องเรียบร้อย การเขียนตัวสะกดการันต์ และเขียนตามคำบอก การเขียนติดต่อสื่อสารในเรื่องส่วนตัวและกิจธุระที่เหมาะสมแก่วัย การเขียนข้อความในการเรียนวิชาต่างๆ การเรียงความจากข้อเท็จจริงและจินตนาการ การย่อความและขยายความได้ตามสมควรในการเขียนทุกชนิด การเว้นวรรคตอนให้ถูกต้อง การเขียนตัวอักษรให้อ่านง่ายถูกต้องตามวิธีที่ควรเขียน การวางเครื่องหมายและอักษรตามอักษรวิธีให้มีระเบียบในการเขียน ทั้ง

เพื่อการศึกษาและเพื่อการดำเนินชีวิตต่อไป การแต่งบทประพันธ์โดย
เข้าใจกฎเกณฑ์ตามควรแก่ศักยภาพของนักเรียน

ท 203 ภาษาไทย , ท 204 ภาษาไทย

การเขียน การเขียนข้อความตามความนึกคิดและจินตนาการ การเขียน
เรียงความที่สมควรแก่วัยโดยนำข้อเท็จจริงที่มีหลักฐานอ้างอิงมา
ประกอบข้อเขียน การแสดงข้อคิดเห็น การตอบคำถาม การให้
เหตุผล เนื้อเรื่องที่เขียนอาจมาจากประสบการณ์ตรง หรือหนังสือ
ที่อ่าน หรือจากการประสมประสานความรู้ความคิดจากหลายๆทาง

ท 305 ภาษาไทย , ท 306 ภาษาไทย

การเขียน การเขียนจดหมายเพื่อธุรกิจ การย่อความจากหนังสือที่อ่าน ทั้ง
ร้อยแก้วและร้อยกรอง การถอดความจากคำประพันธ์ที่ยากง่าย
พอสมควร การเขียนเรียงความจากความนึกคิดโดยใช้จินตนาการ
เพิ่มขึ้น หรือโดยใช้หลักวิชาและใช้เหตุผลที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น ส่งเสริม
ให้เขียนบทประพันธ์ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองให้มากยิ่งขึ้น เช่น
บทละครสั้นๆ คำขวัญ บทร้อยกรอง

ท 341 การพูดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนเชิงสร้างสรรค์

เพื่อให้เกิดความสามารถในการคิดและการแสดงความคิด เน้น
ภาษาเขียนในรูปแบบต่างๆ ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง ประเภท
ร้อยแก้ว เช่น นิทาน เรื่องเล่า บันทึกประสบการณ์ บทสนทนา
บทละครสั้นๆ ที่ขยายจากหนังสือเรียนหรือจากเหตุการณ์ในชีวิตจริง
การพรรณนาธรรมชาติและลักษณะนิสัยของบุคคลและสิ่งต่างๆที่
พบเห็นแล้วเกิดความรู้สึกประทับใจ ประเภทร้อยกรอง เช่น กาพย์
กลอน โคลง ฉันท์อย่างง่าย พรรณนาความรู้สึกนึกคิดในเรื่องต่างๆ
หรือเล่านิทานด้วยบทร้อยกรอง มีภาพประกอบสำหรับลงใน
หนังสือพิมพ์ของชั้น

ท 351 หลักภาษาเพื่อการสื่อสาร

การสังเกตรูปลักษณะของคำไทยชนิดต่างๆที่มีใช้ในภาษาไทย การสังเกตกลุ่มคำและหน้าที่ของกลุ่มคำ การใช้คำให้ตรงความหมาย และการสังเกตไวยากรณ์ต่างๆที่มีอยู่ในประโยคสัมพันธ์กันอย่างไร การแต่งประโยคที่มีรูปแบบต่างๆเพื่อใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน การเรียบเรียงข้อความทั้งในการพูดและการเขียนให้ถูกหลักนิยมนที่ใช้นั้นในภาษาไทย การสังเกตสำนวนไทยและภาษิตไทย และเลือกใช้ให้ตรงกับความหมายทั้งในการพูดและการเขียน

จากคำอธิบายรายวิชาดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการสอนทักษะการเขียนนั้น เป็นเรื่องที่ครูผู้สอนต้องให้ความสำคัญมาก เพราะทักษะการเขียนเป็นทักษะที่สำคัญกว่าทักษะอื่นๆ และยังเป็นพื้นฐานในการเรียนการสอนของสาขาวิชาอื่นๆด้วย ซึ่งเนื้อหาการสอนเขียนในโรงเรียนประกอบด้วยหัวข้อสำคัญดังนี้

1. การคัดลอกข้อความและการสะกกดคำ
2. การเขียนเรียบเรียงข้อความ
3. การเขียนเพื่อติดต่อสื่อสาร
4. การเขียนในโอกาสต่างๆ
5. การเขียนเชิงสร้างสรรค์

การคัดลอกข้อความและการสะกกดคำ

การคัดลอกข้อความและการสะกกดคำอาจทำได้โดยให้นักเรียนคัดลอกข้อความจากหนังสือ หรือเอกสารต่างๆเพื่อเก็บรวบรวมไว้ ส่วนการสะกกดคำครูอาจสอดแทรกลงไปใน การสอนอ่าน วรรณคดี และการเขียนอื่นๆได้

การเขียนเรียบเรียงข้อความ

การเขียนเรียบเรียงข้อความ ได้แก่ เรียงความ บันทึกประจำวัน บันทึกเหตุการณ์ การเขียนรายงาน บทความ การเขียนแสดงความคิดเห็นต่างๆซึ่งครูควรจัดสถานการณ์ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และมีประสบการณ์การเขียนแบบต่างๆ

การเขียนเพื่อติดต่อสื่อสาร

การเขียนเพื่อติดต่อสื่อสารที่ปรากฏในหลักสูตร และนักเรียนต้องเรียนในชั้นเรียน นั้นได้แก่ บันทึกหนังสือราชการ จดหมายส่วนตัว จดหมายธุรกิจ และจดหมายราชการ

การเขียนในโอกาสต่างๆ

การเขียนในโอกาสต่างๆ ได้แก่ การเขียนบัตรอวยพร บัตรเชิญ ประกาศ โฆษณา และคำสั่ง ฯลฯ

การเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นการเขียนตามจินตนาการของนักเรียน ทั้งในด้านความคิด และการใช้ภาษา โดยครูจะต้องแนะแนวทางและสร้างสภาพการณ์จูงใจให้นักเรียน เกิดความรู้สึกอยากคิด อยากเขียน และอยากแสดงออก

ในการสอนเขียนนั้น ผู้สอนจะประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อสามารถสอนให้นักเรียนนำทักษะการเขียนไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเองได้ ทักษะการเขียนมีประโยชน์หลายประการถ้าผู้เขียนรู้จักนำไปใช้ แฟรงค์ สมิธ (Frank Smith , 1982 : 12) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของภาษาเขียนไว้ 10 ประการด้วยกันคือ

1. สามารถโคลงสิ่งของทางวัตถุที่ต้องการตามปรารถนา
2. เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือความเชื่อของผู้อื่นได้
3. สะท้อนหรือสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับผู้อื่น
4. อธิบายความคิดของตนเองได้
5. เสาะแสวงหาความรู้ใหม่
6. ฝึกจินตนาการและความคิดฝัน
7. เพื่อบันเทิงใจ
8. อธิบายหรือวิจารณ์สถานการณ์หรือความคิดต่างๆ
9. สร้างข้อตกลงหรือความคาดหวัง
10. เป็นระเบียบบันทึกเหตุการณ์ในอดีตไว้

นอกจากการ เขียนจะมีประโยชน์ต่อผู้เขียนในด้านการสื่อความหมายแล้ว งานเขียน ยังให้ประโยชน์ในด้านอื่น ๆ อีกดังที่ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2526 : 11-13) ได้ กล่าวถึงประโยชน์ในงานเขียนไว้ว่า

1. ลดความเครียดทางจิตใจ โดยใช้ภาษาเขียนเป็นสื่อระบายอารมณ์ต่างๆ ได้ ทำให้จิตใจไม่สับสนวุ่นวายมากเกินไป
2. เพิ่มรายได้ คนที่มีผลการ เขียนมาอย่างดีสามารถเพิ่มรายได้โดยการ เขียน หนังสือ เขียนบทความ ตำราอื่นๆออกพิมพ์ขายได้
3. สร้างผลงานทางวิชาการ การเขียนช่วยให้มีผลงานทางวิชาการ และคนใน วงการวิชาการก็สามารถใช้การ เขียนให้เกิดประโยชน์ทางวิชาการได้
4. ใช้เป็นหลักฐานทางกฎหมาย เช่น สัญญา พิณัยกรรม ถ้อยคำอ้างเป็นหลักฐาน ทางกฎหมายที่มีลายลักษณ์อักษร สามารถพิสูจน์ได้ง่ายกว่าคำพูด

จากประโยชน์ของการ เขียนดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การเขียนมีความสำคัญทั้งต่อ ตัวผู้เขียน และผู้ศึกษางานเขียน เพราะการเขียนมีความสำคัญทั้งต่อการศึกษา วัฒนธรรม และความมั่นคงของชาติ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2526 : 11-13) ยังได้กล่าวถึง ความสำคัญของการ เขียนไว้สรุปได้ดังนี้

1. การเขียนเป็นวัฒนธรรมที่สำคัญของชาติ เพราะภาษาเป็นสิ่งที่แสดงถึง เอกลักษณ์และวิถีชีวิตของคนในชาติ
2. การเขียนทำให้เกิดวรรณคดี ถือเป็นหลักฐานที่แสดงถึงความมั่งคั่งทาง สติปัญญา จินตนาการ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของคนในชาติ
3. การเขียนเป็นสื่อในการสร้างความมั่นคงของประเทศ เช่น การเขียนเพื่อ ก่อให้เกิดความสามัคคี การเขียนข่าวสาร เป็นต้น
4. การเขียนมีความสำคัญต่อการศึกษา เช่น การเขียนสื่อสารกับผู้สอนในการ ทอบข้อสอบ หรือเขียนรายงาน หรือครูอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญเขียนตำรา เอกสาร งานวิจัย การเขียนที่ดีมีคุณภาพย่อมสามารถสื่อสารให้บุคคลสองฝ่ายเข้าใจกันได้ดี

เมื่อการเขียนมีความสำคัญ เช่นนี้ ในการสอนเขียนจึงต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดแก่ตัวผู้เรียน และสิ่งที่ผู้เรียนจะได้รับจากการฝึกทักษะการเขียน โดยเฉพาะในการนำไปใช้ เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของผู้เรียน

ประเภทของการเขียน

โดยทั่วไปการเขียนแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆคือ ร้อยแก้ว และร้อยกรอง ร้อยแก้ว หมายถึงบทประพันธ์ที่เขียนขึ้นโดยใช้ภาษาที่เขียนหรือพูดกันโดยทั่วไป

วรรณคดี บัวเกิด (2521 : 17) ได้จำแนกร้อยแก้วออกเป็นประเภทต่างๆได้แก่

1. เรียงความ
 2. บทความ
 3. นวนิยาย
 4. เรื่องสั้น
 5. นิทาน เรื่องเล่า
 6. จกหมาย บันทึก
 7. บทละครพูด บทละครวิทยุ โทรทัศน์
 8. ขอความ
 9. ถกความ
 10. รายงาน
- ฯลฯ

ร้อยกรอง หมายถึง บทประพันธ์ที่เขียนขึ้นโดยใช้ถ้อยคำที่ไพเราะสละสลวยกว่า ร้อยแก้ว เพราะร้อยกรองต้องมีคำสัมผัส และต้องเขียนตามรูปแบบบังคับของคำประพันธ์นั้นๆ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 682) ได้ให้ความหมายของ ร้อยกรองไว้ว่า "ร้อยกรอง คือ การสอดผูกให้ติดต่อกัน ประคิมฐ์ทำ แต่งหนังสือดี มีความไพเราะ" ดังนั้น ร้อยกรองก็คืองานเขียนที่มีความไพเราะ มีสัมผัสคล้องจองติดต่อกันไป ตามลักษณะบังคับของร้อยกรองประเภทนั้นๆ

ประเภทของงานเขียนอาจแบ่งออกได้ดังนี้

1. ข้อความ

ข้อความ คือการจับใจความของเรื่องที่ได้ฟังหรือได้อ่านมาแล้วต่ออีกทีหนึ่ง โดยเขียนขึ้นด้วยสำนวนของผู้เขียนเองตามรูปแบบของข้อความ โดยยึดหลักคือต้องพยายามเขียนให้เข้าใจได้ง่าย และรักษาเนื้อความของเรื่องเดิมไว้ทั้งหมด วิไลลักษณ์ วัฒนานนท์ (2528 : 14-15) ได้เสนอแนะกิจกรรมการสอนเขียนข้อความไว้ดังนี้

1. ให้นักเรียนอภิปราย ระดมความคิดที่เกี่ยวกับการข้อความที่ดี แล้วเขียนเป็นข้อๆบนกระดานคำ หรือเขียนใส่แผนภูมิไว้เป็นเกณฑ์ในการเขียนข้อความ
2. ครูนำข้อความหลายๆข้อความ ยาวประมาณ 1 ข้อหน้า ให้นักเรียนอ่านแล้วหาประโยคที่เป็นใจความสำคัญในข้อหน้านั้นๆ
3. นำตัวอย่างของข้อความที่ดีพร้อมทั้งต้นฉบับ เรื่องยาวของข้อความนั้นมาให้ นักเรียนดู แล้วอภิปรายถึงสำนวนภาษาที่ใช้ สรรพนาม ตลอดจนแบบฟอร์มของการข้อความ
4. ครูนำแผนภูมิตัวอย่างแสดงแบบฟอร์มคำขึ้นต้นของข้อความประเภทต่างๆมา แสดงให้นักเรียนดู แล้วอภิปรายร่วมกันในชั้น

2. จกหมาย

จกหมาย เป็นการเขียนติดข้อสื่อสารระหว่างบุคคลกับบุคคล หรือบุคคลกับหน่วยงานต่างๆ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 ชนิดคือ

- 2.1 จกหมายส่วนตัว
- 2.2 จกหมายธุรกิจ
- 2.3 จกหมายหรือหนังสือราชการ

ซึ่งจกหมายแต่ละชนิดจะมีแบบฟอร์ม วิธีการเขียน และการใช้ภาษาแตกต่างกันไป สำหรับกิจกรรมการสอนเขียนจกหมายนั้น วิไลลักษณ์ วัฒนานนท์ (2528 : 14-15) ได้เสนอแนะไว้ดังนี้

1. ให้นักเรียนอภิปรายถึงความสำคัญของการเขียนจกหมาย
2. ครูแสดงแผนภูมิตัวอย่างการเขียนจกหมาย แสดงแบบฟอร์มในการเขียนให้ชัดเจนทั้งรูปแบบ เนื้อหา คำขึ้นต้น คำลงท้าย และแบบแผนการเขียนจกหมายแต่ละชนิด

3. ครูแบ่งกลุ่มย่อยให้นักเรียนเขียนจดหมายถึงบุคคลต่างๆ ตามที่จะช่วยกันเสนอแนะในกลุ่ม

3. เรียงความ

ในคู่มือการสอนหนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3 ของกรมวิชาการ (2521 : 13) กล่าวถึงความหมายของเรียงความไว้ว่า "เรียงความ คือการเรียงลำดับถ้อยคำและข้อความตามขั้นตอน ทำให้ผู้อ่านเข้าใจสะดวก และชวนอ่านชวนฟัง ข้อความและถ้อยคำที่ได้เรียบเรียงแล้ว" ดังนั้นการเขียนเรียงความจึงเป็นการแสดงความรู้ ความคิดเห็น ตลอดจนความจำของผู้เขียนประกอบกัน โดยผู้เขียนต้องรู้จักลำดับเรื่องราวเพื่อแสดงความคิดของตนออกมาให้ชัดเจน

ประกาศรี สี่ห้าโท (2524 : 164) กล่าวถึงวิธีเขียนเรียงความที่ดีว่ามี 4 ขั้นตอนคือ

1. คิดให้เข้าจุด คือคิดในสิ่งที่รู้ในหัวข้อที่กำหนด และทำให้ผู้อ่านเข้าใจความคิดหลักอย่างกระจ่างแจ้ง

2. จัดระเบียบความคิดตามลำดับเรื่องราว สถานที่ และเหตุผล

3. คิดให้กระชับ และแจ่มชัด

4. แสดงความคิดอย่างแจ่มแจ้งด้วยวิธี

4.1 เขียนคำนำให้ผู้อ่านสนใจ และนำเข้าสู่ความคิดหลัก

4.2 ประโยคต่างๆต้องมีความสัมพันธ์กัน

4.3 ใช้ย่อหน้าเป็นเครื่องหมายแสดงส่วนสำคัญของเรื่อง

สำหรับกิจกรรมการสอนเรียงความนั้นอาจทำได้ดังนี้

1. ครูกำหนดหัวข้อเรื่องให้เลือกตามความสนใจของนักเรียน โดยให้นักเรียนนึกชื่อเรื่องเสนอแนะ หรือครูนำหัวข้อเรื่องหลายๆหัวข้อมาให้นักเรียนเลือกเขียน

2. ให้บันทึกสิ่งที่สังเกตจากประสบการณ์ต่างๆไว้แล้วนำมาเขียนขยายความ

3. ให้เรียงความปากเปล่า และเขียนอย่างสม่ำเสมอ

4. ใช้สื่อการเรียนนำมาฝึกเขียนโวหารต่างๆ

5. ประกวดการเขียนตามหัวข้อเรื่องที่กำหนดให้

6. เปิดโอกาสให้เขียนตามรูปแบบการเขียนที่สนใจ และตามความสามารถของ

นักเรียน

7. ให้รวบรวมคำเป็นหมวดหมู่เพื่อนำมาใช้เรียบเรียงได้สะดวกยิ่งขึ้น
8. ฝึกให้เขียนเป็นบันทึกประจำวันเพื่อให้เขียนเรื่องให้คล่องขึ้น
9. นำตัวอย่างการเขียนของนักเรียนหลายรูปแบบมาให้ฝึกเขียนช่วยกันวิจารณ์

สังเกตแนวการเขียนและความคิดเห็น ตลอดจนสำนวนโวหาร

4. บทความ

บทความ คือข้อความที่เรียบเรียงเป็นขั้นตอนเพื่อความประสงค์อันใดอันหนึ่ง เช่น ชี้แจงความผิดพลาดบางอย่าง โฆษณาชวนเชื่อ เพื่อแพร่ความรู้ ให้ความสนุกสนานเฮฮา หรือเพื่อประโยชน์อื่นๆ

การเขียนบทความจึงเป็นการเขียนที่คล้ายคลึงกับการเขียนเรียงความ แต่ต่างกันตรงภาษาที่ใช้ และข้อเท็จจริงที่นำมาเขียนบทความนั้นต้องสามารถตรวจสอบหลักฐานได้ ซึ่งบุญยงค์ เกศเทศ (2524 : 184-185) ได้แบ่งชนิดของบทความไว้ดังนี้

4.1 บทความเชิงวิชาการ ได้แก่

4.1.1 บทความเชิงวิเคราะห์ เป็นลักษณะสำนวนงานเขียนที่จะวิเคราะห์เรื่องใดเรื่องหนึ่ง แจกแจงหนึ่งหรือหลายแง่ เช่น วิเคราะห์วรรณคดี วิเคราะห์การใช้ภาษา วิเคราะห์ข่าว หรือวิเคราะห์เหตุการณ์

4.1.2 บทความเชิงวิจารณ์ เป็นลักษณะงานเขียนที่จะหยิบยกหรือเรื่องราวที่น่าสนใจมาพิจารณา ตีแผ่ให้ผู้อ่านได้ทราบถึงแนวความคิดของผู้เขียนเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ โดยเฉพาะ ซึ่งอาจมีทั้งการแนะนำและประเมินคุณค่า

4.1.3 บทความเชิงสัมพันธ์ เป็นบทความที่มีรูปแบบพิเศษ และพิถีพิถันในเรื่องเนื้อหาและการใช้คำ ตลอดจนรูปแบบและการอ้างอิงดูเป็นงานเป็นการกว่าประเภทอื่น

4.2 บทความสารคดี ได้แก่

4.2.1 บทความบรรยาย

4.2.2 บทความสัมภาษณ์

4.2.3 บทความแสดงความคิดเห็น

4.3.4 บทความเชิงรื่นรมย์

สำหรับกิจกรรมการเขียนบทความอาจทำได้ดังนี้

1. ครุนำตัวอย่างการ เขียนบทความที่ตีมาให้นักเรียนดู
2. ครูให้นักเรียนลองฝึก เขียนบทความโดย เลือกเรื่องตามความสนใจของนักเรียน
3. ครูจัดประกวดการ เขียนบทความของนักเรียน

5. รายงาน

รายงาน เป็นการศึกษาค้นคว้าเรื่องราวด้วยตนเองเพื่อเสริมความรู้ สายใจ อินทร์ทรัพย์ และ วลัย อารุณี (2527 :8) แบ่งรายงานออกเป็น 3 ชนิดคือ

5.1 รายงานทางวิชาการ ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูล อย่างละเอียดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แล้วนำข้อมูลมาเรียบเรียงใหม่อย่างมีระเบียบ

5.2 รายงานทางราชการ คือคำกล่าวรายงานในพิธีอันเป็นทางการ เช่น การเปิดการประชุม เปิดการสัมมนา เปิดแสดงนิทรรศการ เปิดการประชุมพิเศษ เป็นต้น

5.3 รายงานการประชุม คือข้อความที่เลขานุการจดบันทึกความคิดเห็นของ ผู้เข้าประชุม พร้อมทั้งญัตติและมติ เพื่อเป็นหลักฐานในการดำเนินงาน ซึ่งรูปแบบในการ เขียนรายงานการประชุมจะกำหนดไว้โดยเฉพาะ

กิจกรรมการ เขียนรายงานการประชุม นั้น ประภาศรี สีหอำไพ (2524 : 347) ได้เสนอแนะไว้ดังนี้

1. จัดอภิปรายกลุ่ม กำหนดให้ผู้นบันทึกรายงานการประชุมนำมารายงานหน้าชั้น ให้ที่ประชุมเป็นผู้รับรองรายงานการประชุมนั้น

2. จัดการอภิปรายกลุ่มแล้วบันทึกเสียงไว้ ให้ทุกคนฟังจาก เครื่องบันทึกเสียง แล้วสมมุติตนเองเป็นผู้จดบันทึก

3. นำเอกสารการจกรายงานการประชุมให้ดูตัวอย่าง แล้ววิจารณ์ร่วมกัน

4. นำการประชุมบันทึกเทปมาเปิดให้นักเรียนฟัง แล้วให้ช่วยกันเรียบเรียง

จดบันทึกการประชุม

6. บันทึก

บันทึก เป็นการจกข้อความไว้เพื่อช่วยเตือนความทรงจำ หรือเป็นหลักฐาน เช่น บันทึกการนัดหมายต่างๆ บันทึกประจำวัน หรือการจกบันทึกเพื่อประโยชน์ทางวิชาการ เป็นต้น

กิจกรรมการสอนเขียนบันทึกอาจทำได้ดังนี้

1. ครูนำเทปคำบรรยาย อธิปราช มาเปิดให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนจกบันทึกความรู้ที่ได้จากการฟังนั้น
2. ครูกำหนดให้นักเรียนเขียนบันทึก เหตุการณ์ประจำวันของนักเรียนทุกวัน แล้วนำมาส่งครู โดยอาจกำหนดให้เขียนในระยะเวลา 1 เดือน

7. เรื่องสั้น

เรื่องสั้น เป็นวรรณกรรมร้อยแก้วที่มีโครงเรื่อง เหตุการณ์ ตัวละคร และปมของเรื่อง ประภาสรี สีหอำไพ (2524 : 347) กล่าวถึงเรื่องสั้นไว้ดังนี้

เรื่องสั้น เป็นบันเทิงคดีที่ใช้เวลาอ่านน้อย บรรจุค่าประมาณ 1,000 คำ - 10,000 คำ ประกอบด้วยตัวละครในสภาพการที่เป็นปัญหา และสามารถต่อสู้แก้ไขปัญหานั้นจนบรรลุผลอย่างใดอย่างหนึ่ง ทั้งสมหวังและผิดหวัง ผู้เขียนใช้ศิลปะการเขียนให้สนุก เพลิดเพลิน ประทับใจ ลักษณะของเรื่องสั้นคือ

1. มีเหตุการณ์สำคัญเพียงอย่างเดียว
2. มีตัวละครสำคัญที่สุดเพียงคนเดียว การวางรูปเรื่องถือตัวละครเป็นสำคัญ
3. มีจินตนาการให้เห็นมโนทัศน์ตามเจตนาของผู้เขียน
4. มีเค้าโครงเรื่องและปมเรื่องไปจนถึงจุดสุดยอด (Climax)
5. เนื้อหาแน่น รัดกุม
6. ให้ความรู้สึกเฉพาะ หรือรสของเรื่องทำให้เกิดอารมณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง

8. ขำ

ขำ คือคำบอกเล่าเรื่องราวเพื่อแจ้งเรื่องราวที่เกิดขึ้นให้ทราบเป็น

ลายลักษณ์อักษร ขำแบ่งออกได้เป็น 3 ชนิดคือ

- 8.1 ขำทางราชการ เป็นขำเกี่ยวกับหน่วยงานของรัฐบาลหรือราชการ
- 8.2 ขำเกี่ยวกับธุรกิจต่างๆ เป็นขำเกี่ยวกับเศรษฐกิจในเรื่องของการผลิต การจำหน่าย ชื่อ ชาย แลกเปลี่ยน ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับราคาสินค้า การขึ้นราคาสินค้า

8.3 ชาว เรืองราวทั่วไปที่อยู่นอกเหนือจากชาวทางราชการ และชาว เกี่ยวกับ
ธุรกิจ

9. การเขียนสะกดคำและเขียนสะกดการันต์

การเขียนสะกดคำและการเขียนสะกดการันต์ เป็นการฝึกเขียนภาษาให้ถูกต้อง เพราะในปัจจุบันนี้มักเขียนหนังสือกันผิดๆ สาเหตุของการเขียนสะกดคำผิดเนื่องมาจาก

9.1 สะกดผิดเพราะความเลินเล่อ ซึ่งมี 2 ประเภทคือ

9.1.1 เด็กที่เขียนเลินเล่อและอ่านไม่เก่ง เด็กที่อ่านหนังสือได้ไม่เก่ง ส่วนมากมักจะเขียนไม่เก่งด้วย ทั้งนี้เพราะความเลินเล่อ ไม่ระมัดระวังของตัวเอง เป็นสาเหตุให้ขาดความชำนาญในทักษะทั้ง 2 ด้าน

9.1.2 เด็กที่เขียนเลินเล่อแต่อ่านเก่ง เป็นเพราะเด็กพวกนี้มักมีความคิดที่ต้องการติดต่อกับผู้อื่นอยู่มาก และต้องการแสดงความคิดของตนอย่างรวดเร็วที่สุด จึงไม่ได้ระวังเรื่องตัวสะกดการันต์ เป็นเหตุให้เขียนผิด

9.2 เด็กที่ไม่ชอบอ่านหนังสือ เด็กพวกนี้มักเขียนสะกดการันต์ผิดเพราะขาดการสังเกต และขาดประสบการณ์

9.3 เด็กที่แยกเสียงไตไม่ถี่ หมายถึงเด็กที่มีความสามารถในเรื่องการจำแนกเสียงไตคำ และมีความบกพร่อง มีปัญหาในด้านการฟัง ฉะนั้นเมื่อฟังผิดก็เขียนผิดไปด้วย

9.4 เด็กที่สายตาสั้นเนื่องจากจากการเขียนหนังสือนั้น ไม่ได้เป็นไปตามกฎการออกเสียงเท่านั้น จึงต้องอาศัยความจำด้านสายตามาประกอบ ถ้าเด็กคนใดสายตาสั้น ไม่เคยมีการสังเกตจำด้วยสายตาสั้นไว้ ก็จะเขียนผิดได้ง่าย (ศรียา ประภัสสร นิยมธรรม , 2520 : 160-161)

วิธีสอนสะกดการันต์อาจทำได้ดังนี้

1. ครูควรชี้แจงวัตถุประสงค์ และความมุ่งหมายของการเขียนสะกดการันต์ให้นักเรียนทราบ
2. ควรสอนเขียนเป็นคำๆบ้าง เป็นข้อความบ้าง โดยนำคำที่เด็กมักสะกดผิดมาให้เขียน
3. เมื่อนักเรียนเขียนคำผิดควรชี้แจงให้นักเรียนทราบว่าผิดอย่างไร และให้นักเรียนแก้คำผิดด้วย

4. ควรให้นักเรียนเขียนตามคำบอกย่อยๆ เพื่อประเมินความรู้เกี่ยวกับตัวสะกดของนักเรียน
 5. ควรให้นักเรียนใช้พจนานุกรมให้เป็น เพราะจะช่วยในการเขียนคำให้ถูกต้อง
10. เขียนโฆษณา

การเขียนโฆษณาคือ การเขียนเพื่อชี้แจงให้ผู้อื่นทราบ โดยเชิญชวนให้สนใจในสิ่งที่เสนอ นิยมใช้ภาษาที่สะกดใจคนฟังและคนอ่าน วิลลิกซ์ วัฒนานนท์ (2528 : 16) ได้เสนอแนะกิจกรรมการสอนเขียนโฆษณาไว้ดังนี้

1. ครูบันทึกเสียงโฆษณาจากวิทยุ โทรทัศน์ แล้วนำมาให้นักเรียนฟังในชั้นเรียน แล้วช่วยกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ภาษา สำนวน ในขณะเดียวกันก็ช่วยกันพิจารณาถึงการเขียนโฆษณาที่เหมาะสม
2. ให้นักเรียนรวบรวมคำโฆษณาพร้อมทั้งภาพประกอบด้วยนำเสนอในชั้นเรียน แล้วช่วยกันวิจารณ์ อภิปรายแสดงความคิดเห็น พร้อมทั้งเสนอวิธแก้ไข
3. ให้นักเรียนเลือกบทโฆษณา แล้วเขียนวิจารณ์มาส่งครูคนละ 1 บท
4. ให้นักเรียนฝึกเขียนโฆษณา พร้อมทั้งวาดภาพหรือติดภาพประกอบ แล้วนำมาเสนอหน้าชั้น พร้อมทั้งพูดโฆษณาคำย ให้เพื่อนในชั้นช่วยกันประเมินผล

11. การเขียนอธิบาย

การเขียนอธิบาย เป็นการเขียนเพื่ออธิบายความหมาย หรือชี้แจงให้ชัดเจนขึ้น ซึ่งประภาศรี สีหอำไพ (2524 : 165) กล่าวว่าวิธีการเขียนอธิบายประกอบด้วย

1. เหตุจูงใจเพื่อการเขียนอย่างแท้จริง
2. เลือกสรรรวบรวมความคิดเห็นต่างๆ
3. ใช้ถ้อยคำตามเกณฑ์การใช้ภาษาอย่างถูกต้อง
4. โครงร่างของประโยคเหมาะสม
5. เนื้อหาสาระนำมาใช้ประโยชน์ได้มาก
6. การสะกดและลายมือถูกต้อง และเป็นระเบียบ

12. บทสนทนา

บทสนทนา เป็นการเขียนข้อความคำพูดของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปกล่าวโต้ตอบกัน บทสนทนาอาจเป็นส่วนหนึ่งของเรื่องสั้น บทละคร หรือนวนิยายก็ได้

กิจกรรมการสอนเขียนบทสนทนา เช่น

1. ครูให้นักเรียนหาบทสนทนาจากนวนิยาย หรือบทละคร เรื่องสั้นต่างๆมาเสนอเป็นรายงานส่งครู
2. ให้นักเรียนฝึกเขียนบทสนทนาสั้นๆโดยครูกำหนดตัวละครและเหตุการณ์ให้
3. ให้นักเรียนเขียนบทสนทนาประกอบละครนำมาแสดงในชั้นเรียน

13. ร้อยกรอง

ร้อยกรอง เป็นการเขียนคำประพันธ์ที่กำหนดรูปแบบบังคับในการเขียนไว้ตายตัว ซึ่งผู้เขียนต้องเขียนตามรูปแบบของคำประพันธ์แต่ละชนิดที่กำหนดไว้ ร้อยกรองมีอยู่หลายรูปแบบได้แก่ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย และกลบท แต่ร้อยกรองส่วนใหญ่ที่สอนในโรงเรียนคือ กลอน กาพย์ และโคลง ซึ่งเป็นร้อยกรองที่ค่อนข้างง่าย

เพลง พานิช (2517 : 116-123) ได้เสนอแนะวิธีการสอนแต่งคำประพันธ์ไว้สรุปได้ดังนี้

ขั้นแรกครูอาจเลือกคำประพันธ์ทั้งเก่าและใหม่ จากง่ายไปหายากที่น่าสนใจให้นักเรียนรู้จักสังเกต เช่น ให้อธิบายใจหวน ความไพเราะ ความยากง่าย การใช้คำ หลังจากนั้นให้นักเรียนสะสมโดยการจดจำ ค้นคว้า รวบรวมคำคล้องจอง คำที่มีความหมายเหมือนกัน หรือถ้อยคำสำนวนที่มีความหมายแทนกันได้ ให้นักเรียนช่วยกันสังเกตสาระและวิจารณ์ ถ้าครูอ่านทำนองเสนาะก็ควรอ่านให้นักเรียนฟัง เมื่อนักเรียนได้ตัวอย่างมากพอแล้วครูก็กระตุ้นให้นักเรียนแต่งโดยครูคอยวิจารณ์ให้กำลังใจ ในการฝึกหัดครูอาจจะเริ่มด้วยการหาคำมาเรียงเป็นคู่ๆ หรือให้นักเรียนบอกลักษณะของเพื่อนร่วมชั้นโดยให้ช่วยกันแต่งเป็นกลอน หรือครูนำคำประพันธ์มาตัดคำออกปล่อยให้ว่างไว้ให้นักเรียนเติม หรือให้นักเรียนคิดแปลงคำประพันธ์ เช่น คิดแปลงกลอนเป็นกาพย์ หรือคิดแปลงกาพย์เป็นโคลง หรืออาจจะให้นักเรียนช่วยกันแต่งคำประพันธ์เพื่อช่วยความจำวิชาอื่นๆ หรือหัดให้แต่งคำประพันธ์แสดงข้อคิดเห็นก็ได้

ในการสอนเขียนคำประพันธ์ครูต้องทำให้นักเรียนมั่นใจในตนเอง โดยให้ฝึกฝนการเขียนบ่อยๆ และควรจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอื่นๆนอกเหนือจากในเวลาเรียนเพื่อช่วย

สนับสนุนการ เขียนของนักเรียน

14. สารคดี

สารคดี เป็นการ เขียนเรื่องราวจากความเป็นจริงที่มีสาระและ เชื่อถือได้ และ สารคดีต้องให้ความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่านด้วย

กิจกรรมการสอนเขียนสารคดีอาจทำได้ดังนี้

1. ครูนำสารคดีจากหนังสือ วารสารต่างๆ มาให้นักเรียนอ่าน เพื่อเป็นแนวทาง ในการฝึกเขียนของนักเรียน
2. ให้นักเรียนชมสารคดีจากรายการสารคดีทางโทรทัศน์ แล้วนำมาเล่าให้ เพื่อนในชั้นฟัง
3. เปิดเทปรายการสารคดีที่อัดจากวิทยุให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนวิจารณ์ การใช้ภาษา แนวทางในการเสนอสารคดี และ เนื้อหาสาระที่ได้จากสารคดีนั้น
4. ให้นักเรียนฝึกเขียนสารคดีโดยครูกำหนดหัวข้อให้นักเรียนกว้างๆ เช่น ให้ เขียนสารคดีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวสถานที่ต่างๆ หรือสารคดีเกี่ยวกับประเทศไทย เป็นต้น

15. การเขียนแบบสร้างสรรค์

การสอนเขียนแบบสร้างสรรค์ไม่มีรูปแบบที่แน่นอน มีทั้งร้อยแก้ว และร้อยกรอง มีองค์ประกอบดังนี้ (ระพี ภาครุฑ (2518) กล่าวไว้ดังนี้

การเขียน จะต้องมียุทธศาสตร์ที่สำคัญคือ ความคิด ความปรารถนาที่จะเขียน ทักษะ ในการเขียน ประสบการณ์ความรู้ ความจริงใจ และอารมณ์ โดยเฉพาะในการ สอนเขียนระดับมัธยมศึกษาจะต้องคำนึงถึงปัจจัยสำคัญ 3 ประการคือ ครูผู้สอน นักเรียน และวิธีสอน ตัวครูผู้สอนจะต้องรักการเขียน หมั่นฝึกฝนอยู่เสมอ เสาะหา ความรู้ รู้จักเด็ก ส่งเสริมให้เด็กมีกำลังใจที่จะเขียนให้ดียิ่งๆขึ้น ครูต้องมีใจเบิกบาน เห็นความสวยงามของธรรมชาติ ไม่ทอดทิ้งงาน และปรับปรุงตนเองให้ทันสมัยอยู่เสมอ ส่วนในเรื่องของนักเรียนครูต้องช่วยให้นักเรียนรักการเขียน โดยครูศึกษาว่า นักเรียนสนใจอะไรก็ให้เริ่มต้นเขียนที่สิ่งนั้น หลังจากนั้นก็ฝึกให้นักเรียนหาถ้อยคำ สำนวนโดยใช้ความคิดของตนเองเขียนออกมา และรู้จักแก้ไขตรวจทานความบกพร่อง ของตนเอง ครูต้องช่วยเผยแพร่งานเขียนของเด็ก เพื่อให้เด็กเกิดความสนุกสนานและ ภูมิใจในผลงานของตน ในด้านวิธีสอนครูจะต้องจัดให้เด็กมีโอกาสใช้ประสาทสัมผัส เพื่อ ช่วยให้เกิดความคิดที่จะเขียน แล้วหัดเขียนโดยอาจจะเริ่มต้นด้วยการ เลียนแบบ ตัวอย่างที่ดีๆ หลังจากนั้นก็ให้เด็กลองคิดออกแบบด้วยตนเองโดยครู ช่วยย่วยุให้เด็กคิด

อย่างอิสระ รู้จักขยายทัศนะของตนให้กว้างขวางลึกซึ้ง และเมื่อครูเห็นว่าเด็กขาดประสบการณ์ในเรื่องใดก็พยายามจัดให้เด็กมีประสบการณ์ตรงในเรื่องนั้นๆ

สำหรับกิจกรรมการสอนเขียนสร้างสรรค์อาจทำได้ดังนี้

1. ครูให้นักเรียนลองเขียนเรื่องสั้นๆอะไรก็ได้ ตามความนึกคิดและจินตนาการของนักเรียน
2. ให้นักเรียนหาภาพอะไรก็ได้แล้วเขียนกลอน หรือกลอนเปล่าบรรยายภาพนั้น
3. นำภาพ 2-3 ภาพ มาให้นักเรียนดูแล้วเขียนคำบรรยายภาพตามความสามารถของนักเรียนเอง อาจเป็นร้อยแก้ว หรือร้อยกรองก็ได้

หลักสำคัญในการสอนทักษะการเขียน

การเขียน เป็นทักษะที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ด้วยเหตุที่การเขียนเป็นทักษะที่ยุ่งยากซับซ้อน และต้องใช้ศิลปะในการเขียนเรียบเรียงข้อความให้ถูกต้องตามหลักภาษาคงนั้น ในการสอนทักษะการเขียนจึงต้องทำอย่างมีแบบแผน และเป็นขั้นตอน ดังที่สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมัทธย์ (2523 : 117-119) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการสอนทักษะการเขียนไว้ดังนี้

1. ก่อนที่จะลงมือสอน ครูควรทดสอบความพร้อมในการเขียนของนักเรียนเพื่อวัดความสามารถในการสะกดคำ ความสามารถในการใช้คำ การผูกประโยค และการเรียบเรียงข้อความเข้าด้วยกัน
2. ปลุกฝังให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการเขียน
3. ในการสอนเขียนแต่ละครั้ง ครูควรให้นักเรียนได้ทราบวัตถุประสงค์ในการเขียนอย่างชัดเจน พร้อมทั้งทราบประโยชน์ของการฝึกทักษะนั้นๆด้วย และถ้าเป็นไปได้ ครูควรให้นักเรียนร่วมตั้งวัตถุประสงค์ในการเขียนด้วย
4. ในการสอนทักษะการเขียน ไม่ควรกำหนดหัวข้อเรื่องให้ตายตัว และควรให้นักเรียนได้มีโอกาสเสนอหัวข้อเรื่อง หรือเลือกเรื่องที่จะเขียนพอสมควร
5. การสอนทักษะการเขียนไม่ควรจะแยกออกมาจากทักษะอื่นๆ แต่ควรสอนทักษะการเขียนให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น
6. ครูควรพยายามใช้กลวิธีการจูงใจ และการเสริมกำลังใจหลายรูปแบบ และทำเป็นระยะๆตลอดเวลาที่ทำการสอน เพราะทักษะการเขียนเป็นทักษะที่ซับซ้อน

7. ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ในการจัดกิจกรรมและการมอบหมายงาน

8. ในการสอนทักษะการเขียน ครูควรพลิกแพลงวิธีสอนหลายรูปแบบ เพื่อให้บรรยากาศในการเรียนการสอนน่าสนใจ

9. ครูควรจัดกิจกรรมการสอนหลายประเภท และให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมนั้นๆ และกิจกรรมนั้นควร เป็นกิจกรรมที่ให้ประสบการณ์ตรงในการฝึก

10. ในการสอนทักษะการเขียนให้ได้ผลดี ครูควรใช้สื่อประกอบการสอนเพื่อสร้างความสนใจของนักเรียน

11. ในการสอนทักษะการเขียนครูควรวางแผนการสอนแต่ละครั้งอย่างละเอียด

12. ควรให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการวางหลักเกณฑ์การเขียนประเภทต่างๆ ค่าย เพื่อฝึกให้นักเรียนเขียนโดยมีหลักเกณฑ์

13. เมื่อนักเรียนประสบปัญหาในการเขียน เช่น ไม่สามารถถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นภาษาเขียนได้ ครูควรช่วยสร้างสถานการณ์และจัดกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเขียน

14. เมื่อนักเรียนเขียนตามที่ครูมอบหมายแล้ว ครูควรรีบตรวจให้เสร็จแล้วคืนให้นักเรียน และเขียนคำติชมให้ชัดเจน

15. ควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผล และสร้างเกณฑ์ประเมินผลการเขียนค่าย

ในการสอนทักษะการเขียนนั้น วิธีสอนมีความสำคัญอย่างมากสำหรับครูผู้สอน ซึ่งต้องคำนึงอยู่เสมอว่าคนไม่ใช่ผู้สั่งให้นักเรียนทำ หรือคอยจับผิดนักเรียน แต่จะต้องอธิบายให้นักเรียนเข้าใจ มองเห็นแนวทาง และวิธีการในการเขียน แล้วจึงค่อยลงมือเขียนโดยมีครูผู้สอนคอยแนะนำชี้แจงข้อบกพร่อง และช่วยปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องนั้น นอกจากวิธีการสอนแล้ว รูปแบบพฤติกรรมในการสอนของครูก็เป็นสิ่งสำคัญเช่นกัน โปทเธอร์ย์ สินลาร์ตัน (2525 : 127-140) กล่าวถึงรูปแบบพฤติกรรมของการสอนภาษาไทยไว้สรุปได้ดังนี้

รูปแบบพฤติกรรมการสอนอาจแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบคือ แบบที่เน้นข้อมูล แบบที่เน้นปฏิสัมพันธ์ และแบบที่เน้นประสบการณ์

รูปแบบที่เน้นข้อมูลมี 2 ประเภทคือ

1. เน้นที่ตัวครู โดยถือว่าครูเป็นผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญ เป็นแหล่งของความรู้ พฤติกรรม
เด่นของการสอนเน้นที่ตัวครู
2. เน้นเอกสาร และอุปกรณ์ พฤติกรรมเด่นคือการให้อ่านตำราหรือเอกสาร
การเรียนการสอนเป็นรายบุคคล เน้นการเรียนด้วยตนเอง

รูปแบบที่เน้นปฏิสัมพันธ์มี 3 ประเภทคือ

1. เน้นให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองด้วยการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ให้เด็กสร้างวิชาเอง
2. เน้นสุขภาพจิต ให้ผู้เรียนมีโอกาสแสดงความรู้สึกนึกคิดและจิตใจ หรืออารมณ์
ของตนเองออกมามากที่สุด เช่น กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เกมการแข่งขัน
3. เน้นความสัมพันธ์ โดยเน้นความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และความ
สัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน เช่น การสอนแบบอภิปราย การใช้กรณีศึกษา

รูปแบบที่เน้นประสบการณ์มี 2 ประเภทคือ

1. เน้นประสบการณ์จำลอง ได้แก่การเรียนการสอนแบบสถานการณ์จำลอง
บทบาทสมมุติ
2. เน้นประสบการณ์จริง ได้แก่ การปฏิบัติงานหรือทัศนศึกษา และการฝึกปฏิบัติ

พฤติกรรมในการสอนของครูมีความสำคัญต่อการสอนทักษะการเขียน เพราะจะ
ช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองในด้าน การเขียน ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรหาวิธีการส่งเสริมให้
นักเรียนมีทักษะในการเขียนให้ดีขึ้น ซึ่งจิตต์นิภา ศรีไสย์ และอัจฉริมา เทวกุล (2526 :
166-167) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการสอนทักษะการเขียนสำหรับครูไว้ดังนี้

1. ครูควรเพิ่มงานเขียนให้แก่เด็กทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน เช่น เขียน
บันทึกประจำวัน เขียนอนุทินชีวิต เขียนรายงานการประชุม เป็นต้น
2. ในการให้งานเขียนแก่เด็กเรียนแต่ละครั้ง ครูผู้สอนควรคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ
ที่มีอิทธิพลต่อการเขียนของนักเรียนด้วย เช่น หัวข้อเรื่องควรน่าสนใจ เวลาและสถานที่ควร
ให้เหมาะสม และควรมีแหล่งค้นคว้าที่นักเรียนสามารถไปหาข้อมูลมาประกอบงานเขียนได้
3. ในการให้หัวข้อเรียงความ ครูควรวางแผนร่วมกับนักเรียนในการตั้งหัวข้อ
เรื่องเรียงความ เพื่อให้เด็กมีความพอใจและเต็มใจ ตลอดจนสนใจในเรื่องที่จะเขียน

4. ครูควรมีวิธีการสอนให้เข้าใจนักเรียนโดยให้หัวข้อที่น่าสนใจในการเขียน แนะนำวิธีการเขียน ตลอดจนตรวจและให้คำติชมเกี่ยวกับงานเขียนนั้นๆ เพื่อนักเรียนจะได้ เกิดกำลังใจและจะได้แก้ไขข้อบกพร่องของตนเองให้ถูกต้อง
5. ครูควรให้งานเขียนและแบบฝึกหัดการเขียนแก่นักเรียน ทั้งในห้องเรียนและ นอกห้องเรียน เพื่อที่จะให้นักเรียนได้ฝึกการเขียนอย่างสม่ำเสมอ และพัฒนาการเขียนได้ เต็มที่
6. ครูควรยกตัวอย่าง อ่าน หรือนำงานเขียนเรียงความที่ดีให้นักเรียนได้มี โอกาสอ่านหรือฟัง เพื่อให้เป็นตัวอย่าง ทั้งนี้จะเป็นตัวอย่างเรียงความที่ดีในระหว่างเพื่อน ในชั้นเรียน หรือตัวอย่างเรียงความที่ประกวดได้รางวัลชนะเลิศก็ได้
7. ครูควรเน้นให้งานเขียนที่ท้าทายความสามารถ และส่งเสริมความคิดอิสระ ตลอดจนความคิดเชิงสร้างสรรค์แก่นักเรียนให้มากขึ้น
8. ครูควร เปลี่ยนบรรยากาศในการเขียนให้นักเรียนเขียนเรียงความบ้าง นอกเหนือจากในห้องเรียน เช่น ในห้องสมุด ใต้ต้นไม้ที่ร่มรื่น เป็นต้น
9. ครูควรพิจารณาความพร้อมในการเขียนของนักเรียน เช่น ความตั้งใจเขียน การเหนื่อยเพลียมาจากวิชาอื่นๆ ก่อนที่จะให้เขียนเรียงความ
10. ครูที่สอนวิชาอื่นๆควรจะนำลักษณะการเขียนเรียงความไปใช้ในหลายๆวิชาที่ใช้ ภาษาไทยในการสอน เช่น สังคมศึกษา ภาษาไทย ฯลฯ
11. ในการสอนเขียนเรียงความครูควรให้นักเรียนเขียนโครงเรื่องแล้วไปค้นคว้า เนื้อหาที่จะบรรยายตามโครงเรื่อง เมื่อถึงชั่วโมงเรียงความจึงให้นักเรียนเขียนเรียงความ ตามเวลาที่กำหนดให้เพื่อฝึกการเขียนในเวลาเรียน
12. ครูควรกวาดขันในเรื่องการเขียนตัวสะกดการันต์ และการลำดับเรื่องในการ เขียนเรียงความของนักเรียนให้ถูกต้อง และควรสละเวลาให้กับการสอนเขียนอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตรวจแก้ผลงานของนักเรียน เพื่อนักเรียนจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไข ให้ถูกต้อง

การปฏิบัติตามข้อ เสนอแนะดังกล่าว ครูสามารถจัดกิจกรรมในการสอนทักษะ การเขียนโดยใช้สื่อและอุปกรณ์ต่างๆประกอบการสอน ทั้งนี้อาจสอนทักษะการ เขียนให้สัมพันธ์ กับการสอนวิชาอื่นๆนอก เหนือจากวิชาภาษาไทยได้ ซึ่งข้อ เสนอแนะ เหล่านี้เน้นให้ครูเอาใจใส่

ต่อการสอน เพราะการสอนทักษะการ เขียนต้องอาศัยวิธีการต่างๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนเกิดพัฒนาการที่ดีในการ เขียน และสามารถปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในการ เขียนของตน สายใจ อินทร์ทรัพย์ และวลัย อารุณี (2527 : 25-27) ได้เสนอแนะหลักสำคัญบางประการในการสอนทักษะการ เขียนไว้ดังนี้

1. ก่อนลงมือสอนครูควรจะได้ทดสอบความพร้อมในการ เขียนของนักเรียน เพื่อเป็นการวัดความสามารถในการสะกดคำ การใช้คำ การผูกประโยค และการเรียบเรียงข้อความเข้าด้วยกัน
2. ครูควรปลุกฝังให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการมีความสามารถในด้าน การเขียน การส่งสารโดยการ เขียน และพยายามชี้ให้เห็นว่า ผู้ที่มีความสามารถในการ เขียนก็อาจยึด การเขียนเป็นอาชีพได้
3. ในการสอนการ เขียนแต่ละครั้ง ครูควรให้นักเรียนได้ทราบวัตถุประสงค์ในการ เขียนแต่ละครั้งอย่างชัดเจน พร้อมทั้งทราบประโยชน์ของการฝึกฝนทักษะนั้นๆ ด้วย และถ้าเป็นไปได้ครูควรจะให้ นักเรียนร่วมตั้งวัตถุประสงค์ในการ เขียนด้วย
4. ในการสอนทักษะการ เขียนนั้น ไม่ว่าจะ เป็นการเขียนเกี่ยวกับเรื่องใดก็ตาม ไม่ควรกำหนดหัวเรื่องให้ตายตัว นักเรียนควรจะได้มีส่วนร่วมในการ เสนอหัว เรื่องที่จะเขียน หอสมควร
5. การสอนทักษะการ เขียนไม่ควรจะแยกออกมาจากทักษะอื่นๆ ควรสอนให้สัมพันธ์กันไป และถ้าหากมีโอกาสก็ควรสอนทักษะการ เขียนให้สัมพันธ์กับวิชาอื่นๆ ด้วย
6. เนื่องจากทักษะการ เขียนเป็นทักษะที่ค่อนข้างสลับซับซ้อน นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ค่อยสนใจ เกิดความท้อแท้ และรู้สึกไม่มีใครประสบความสำเร็จในการ เขียน ครูจึงควรพยายามใช้กลวิธีการจูงใจ และการ เสริมกำลังใจหลายๆรูปแบบ และทำเป็นระยะๆ ตลอดเวลาที่ทำการสอน
7. ความแตกต่างระหว่างบุคคลนั้นครูควรคำนึงถึงให้มาก การจัดกิจกรรมและการมอบหมายงานก็ควรคำนึงถึงความสามารถของ เด็กแต่ละคนด้วย
8. เนื่องจากทักษะการ เขียนนี้เป็นทักษะที่ค่อนข้างยาก นักเรียนไม่มีใครประสบความสำเร็จทำให้เกิดความท้อแท้ เบื่อหน่าย ดังนั้น เนื้อหา กิจกรรมต่างๆ และงานที่ครูมอบหมายให้จึงควรมีระดับความยากง่าย ความสั้นยาว และความสลับซับซ้อนแตกต่างกันไปในแต่ละครั้ง

ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้สึกว่าประสบความสำเร็จในการเขียน

9. ในการสอนทักษะการเขียน ครูควรจะพลิกแพลงใช้วิธีสอนหลายๆแบบ เพื่อให้บรรยากาศในการเรียนการสอนน่าสนใจ มีชีวิตชีวา และเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะเขียน
10. ครูควรจัดกิจกรรมประกอบการสอนหลายๆประเภท โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมนั้นๆด้วย และกิจกรรมการเขียนก็ควรจะเป็นกิจกรรมที่ให้ประสบการณ์ตรง ให้นักเรียนได้ลงมือฝึกปฏิบัติด้วยตนเองให้มากที่สุด
11. ในการสอนทักษะการเขียนที่จะให้ได้ผลดีนั้น ครูควรใช้สื่อประกอบการสอนด้วย เพราะนอกจากจะช่วยเราความสนใจของนักเรียนแล้ว ยังช่วยให้นักเรียนได้เข้าใจบทเรียนเร็วและลึกซึ้งยิ่งขึ้น
12. ในการสอนทักษะการเขียนนี้ ครูควรวางแผนในการสอนทุกครั้งและทุกเรื่องอย่างละเอียดโดยมีวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ที่สามารถเน้นพฤติกรรมการเขียนของนักเรียนอย่างเด่นชัด การนำเข้าสู่บทเรียน การดำเนินการสอน การจัดกิจกรรมทักษะการเขียนให้สัมพันธ์กับทักษะอื่นๆ รวมถึงอุปกรณ์และการประเมินผลด้วย
13. การสอนทักษะการเขียน ควรให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการสร้างเกณฑ์การเขียนประเภทต่างๆด้วย เพื่อฝึกให้นักเรียนเขียนโดยมีหลักเกณฑ์ ทั้งยังช่วยให้การประเมินผลง่ายขึ้น และนักเรียนก็สามารถปรับปรุงการเขียนของตนให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้
14. ในกรณีที่นักเรียนประสบปัญหาในการเขียน เช่น ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดออกมาเป็นภาษาเขียน ครูอาจจะช่วยได้โดยสร้างสถานการณ์ และจัดกิจกรรมต่างๆที่จะช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเขียน
15. เมื่อนักเรียนเขียนตามที่ครูมอบหมายแล้ว ครูควรรีบตรวจให้เสร็จแล้วคืนให้นักเรียน พร้อมทั้งเขียนติชมให้ชัดเจน เพื่อนักเรียนจะได้ทราบว่าคนมีข้อดีข้อเสียอย่างไร เป็นการช่วยให้นักเรียนมีกำลังใจในการเขียนต่อไป
16. นักเรียนควรจะได้มีส่วนร่วมในการวัดผล และการสร้างเกณฑ์ในการประเมินผลการเขียนด้วย ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนได้ทราบว่าแนวทางในการวัดผลควรจะเป็นอย่างไร นอกจากนั้นยังเป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักใช้เหตุผลและวิจารณ์งานไปในตัว
17. นอกจากสอนเขียนในชั้นเรียน ตามปกติแล้วครูควรจะได้จัดกิจกรรมหรือ

มอบหมายให้นักเรียนไปทำนอกชั้นเรียน เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสเขียนได้อย่างสม่ำเสมอ

ในการสอนเขียนนั้น นอกจากจะเน้นถึงวิธีการสอนของครูและความสำเร็จในการเขียนของนักเรียนแล้ว ผู้สอนควรคำนึงถึงความคิดและจินตนาการของนักเรียนด้วย โดยการช่วยเหลือนักเรียนในการรวบรวมเนื้อหาสาระเพื่อจะให้เกิดความคิด และจินตนาการในการเขียน ซึ่งคุณภาพของความคิดหรือจินตนาการของนักเรียนก็ขึ้นอยู่กับภูมิหลังและประสบการณ์ ดังนั้นในการเสริมสร้างความคิดให้แก่ นักเรียน ครูจำเป็นต้องส่งเสริมและแนะนำถึงวิธีการหาประสบการณ์เพื่อการเขียนแก่ผู้เรียน การสอนเขียนอาจทำได้โดยวิธีการดังนี้

1. ควบคุมเนื้อเรื่องที่จะเขียน
2. กำหนดให้นักเรียนเขียนจุดมุ่งหมายเพื่อการสื่อความคิดและโครงเรื่องอย่างละเอียด
3. ในการเขียนเรียงความของนักเรียนครูควรกำหนดโครงเรื่องและจุดมุ่งหมายในการเขียนไว้ และเสนอแนะให้นักเรียนเวลาตรวจแก้เรียงความทุกครั้ง เพื่อให้นักเรียนจะได้แก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง

นอกจากนี้ในเวลาสอน ครูควรทราบวัตถุประสงค์ที่แน่นอนว่าต้องการให้เกิดผลประการใดแก่นักเรียน และเวลาครูสอนควรจะมีวิธีสอนที่แตกต่างกับเวลาสอบ คือไม่ควรกำหนดขนาดในการเขียน โดยเฉพาะในระยะต้นๆครูควรให้เขียนอย่างสั้นๆก่อน เช่น การบรรยายใต้ภาพ การให้คำจำกัดความ การถอดความ หรือคำประพันธ์ง่ายๆ แล้วจึงค่อยให้แต่งเป็นเรื่องเมื่อนักเรียนรู้สึกพอใจในความสามารถของตนแล้ว ดังนั้นก่อนที่จะฝึกฝนให้นักเรียนมีความสามารถในการเขียนจนถึงขั้นที่เขาพอใจใต้นั้น ครูจะต้องเตรียมนักเรียนในการเขียนโดยวิธีการต่างๆ วลัยรัตน์ อติแพทย์ (2527 : 7-8) กล่าวถึงวิธีการเตรียมนักเรียนในการเขียนไว้ดังนี้

1. ถามปากเปล่า วิธีนี้จะช่วยให้นักเรียนกระตือรือร้น และทำให้ได้รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องมากขึ้น
2. ใช้รูปภาพ สำหรับการเขียนอนุচ্ছেตสั้นๆ หรือในการเขียนเรื่องอาจใช้รูปภาพความคู่ไปกับการถามคำถาม
3. อ่านข้อความให้ฟัง ซึ่งอาจคัดตอนมาจากบทความที่น่าสนใจ หนังสืออ่าน

ประกอบ หรือหนังสือต่างๆในห้องสมุด หลังจากนั้นควรมีการอภิปรายกันในห้องก่อนเขียน

4. ให้นักเรียนอ่านข้อความต่างๆในใจ สิ่งที่อ่านอาจได้มาจากแบบเรียน หนังสืออ่านประกอบ หรือหนังสือต่างๆในห้องสมุด

เมื่อครูเตรียมนักเรียนให้รู้จักทักษะเบื้องต้นที่จะนำไปสู่การเขียนจนนักเรียนเกิดความเข้าใจและมีความกระตือรือร้นที่จะเขียนแล้ว จึงคอยให้นักเรียนฝึกเขียนต่อไป

จันทร์ศรี นิตยฤกษ์ (2525 : 2-3) ได้ให้ข้อเสนอแนะเบื้องต้นสำหรับนักเรียนในการฝึกเขียนไว้ดังนี้

1. ทำตนเป็นนักอ่านนักฟัง การอ่านการฟังมากๆจะช่วยให้มีข้อมูลทั้งสองด้านคือด้านเนื้อหาและวิธีการเขียน

2. ฝึกเป็นคนช่างสังเกต จดจำ โดยจดจำลักษณะเด่นลักษณะค้อยของข้อความที่ได้อ่านได้ฟังมา เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับข้อเขียนของตนได้อย่างเหมาะสม

3. มีความตั้งใจจริงและพยายามฝึกฝน การเขียนเป็นทักษะที่ต้องได้รับการฝึกฝน งานเขียนชิ้นแรกๆอาจมีข้อบกพร่องมาก แต่ถ้าได้ฝึกเขียนบ่อยเข้าข้อบกพร่องจะลดลง การฝึกฝนจึงเป็นหัวใจของการเขียน

4. ฝึกใช้ความคิดในการฟัง การอ่าน สิ่งใดควรอ่านและฟังอย่างมีวิจารณญาณ ในขณะที่เขียนก็ฝึกคิดให้ออกเงยเพิ่มเติมจากข้อมูลที่ได้

5. เชื่อมั่นในตนเอง ผู้เขียนจะต้องสร้างความเชื่อมั่นในตนเองว่าตนก็เขียนได้เขียนเป็น

6. รับฟังข้อคิดเห็นจากผู้อื่น และปรับปรุงแก้ไขงานชิ้นต่อๆมา

การฝึกทักษะเบื้องต้นในการเขียน เน้นให้ผู้เรียนมีความตั้งใจและพยายามฝึกฝนตนเอง โดยรู้จักตั้งจุดมุ่งหมายในงานเขียนของตนเอง และสามารถเรียบเรียงข้อเขียนของตนให้ผู้อ่านเข้าใจ โดยหมั่นศึกษากลวิธีการเขียนของนักเขียนอื่นๆไว้เพื่อเป็นแนวทาง สายใจ อินทรัมพรย์ และวลัย อารุณี (2527 : 341) ได้ให้หลักการฝึกฝนตนเองในการเขียนไว้ดังนี้

1. วางจุดประสงค์หรือร่างเค้าโครงเรื่องให้เป็นไปตามขั้นตอนของการดำเนินเรื่อง การเขียนมีความมุ่งหมายใหญ่ 2 ประการคือ เพื่อความรู้ความบันเทิง ด้านความรู้จะมีทั้งข้อเท็จจริง เหตุผล และความคิดเห็น ส่วนด้านความบันเทิงเพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน

สะเทือนอารมณ์ และสร้างเสริมจินตนาการ

2. ตั้งชื่อเรื่องที่ตรงและครอบคลุมเนื้อเรื่อง เราความสนใจผู้อ่าน
3. เรียบเรียงเนื้อเรื่อง เลือกตัวอย่างคติพจน์ สุภาษิตต่างๆ ขยายความในเนื้อเรื่องให้ชัดเจนขึ้น การใช้ภาษาควรคำนึงถึงระเบียบภาษา เป็นความเรียงที่ประณีต กลั่นกรอง เข้าใจง่าย ไม่จำเป็นต้องพรรณนาเยิ่นเย้อ เขียนให้สั้นแต่เข้าใจง่าย นักเขียนที่ดีจะต้องมีความรู้ในเรื่องที่เขียน และรู้กลวิธีการเขียน เสนอมนโนทัศน์ต่อผู้อ่านอย่างชัดเจน
4. ใช้ลักษณะภาษาความเรียงที่ดี คือมีความชัดเจน มีความสัมพันธ์กัน มีความประณีต ไพเราะงดงาม มีจุดหมายเด่นชัด มีสาระกว้างขวาง
5. ตรวจแก้ไขการสะกดการันต์ วรรคตอน ให้ถูกต้องรวมทั้งความสะอาดเรียบร้อยของการเขียน
6. อ่านและศึกษากลวิธีเขียนของนักเขียนอย่างกว้างขวาง มิใช่เพื่อเอาอย่าง แต่เพื่อรู้จักวิธีเสนอผลงานตามสำนวน และบุคลิกลักษณะของแต่ละคน

การที่นักเรียนจะสามารถฝึกฝนตนเองในการเขียนได้นั้น ครูผู้สอนจะต้องฝึกให้นักเรียนมีระเบียบในการเขียน โดยเริ่มตั้งแต่การเรียบเรียงเรื่องที่อยู่ใกล้ตัวเขา เช่น เรื่องในชีวิตประจำวัน ซึ่งในการฝึกให้นักเรียนเขียนจนเป็นนิสัยนั้นควรยึดหลักของ ฮันส์ ที กูธ (Hans P. Guth , 1970 : 124) ดังนี้

1. สอนให้เขียนจนเป็นนิสัย (Writing as a habit) เช่น เขียนบันทึกประจำวัน เขียนบทความลงหนังสือพิมพ์ เขียนจดหมาย
2. เขียนโดยมีจุดมุ่งหมาย (Writing with Purpose) จะเขียนเพื่อชักชวน พรรณนาความสนุกสนาน และการตีความ
3. เขียนอย่างมีระเบียบแบบแผนในการเรียบเรียงเรื่องราว
4. เขียนด้วยจินตนาการและอารมณ์ที่จะนำผู้อ่านไปสู่ความคิดและอารมณ์ของผู้เขียนได้

เมื่อนักเรียนสามารถฝึกฝนตนเองได้โดยยึดหลักดังกล่าวแล้วจะช่วยให้งานเขียนของนักเรียนมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การสอนเขียนจะประสบผลสำเร็จได้ก็เพียงใต้นั้น มีปัจจัยหลายประการที่จะช่วยส่งเสริม ซึ่งปัจจัยหนึ่งคือ ความสนใจในการเขียนของนักเรียนที่จะต้องมึสิ่งมากระตุ้นหรือ

เรา การสอนเขียนโดยใช้สิ่งเร้านั้นมีพื้นฐานทางจิตวิทยาจากกฎการเรียนรู้ของธอร์นไคค์ 3 ข้อ ดังที่นงนุช ทองเนียม (2528 : 8-9) กล่าวไว้คือ

1. กฎแห่งผล (Law of Effect) กล่าวถึงความสำคัญระหว่างสิ่งเร้า (Stimulus) กับการตอบสนอง (Response) ว่าถ้าเราสามารถสร้างลักษณะที่พึงพอใจแก่ผู้เรียนได้ และถ้าผู้เรียนมีความแน่ใจว่าการสนองตอบหรือพฤติกรรมที่ตนแสดงออกมานั้นถูกต้อง การตอบสนองเพื่อการเรียนรู้ก็จะเกิดขึ้น สภาพการณ์เช่นนี้จะเกิดขึ้นได้ ถ้าครูใช้สิ่งเร้ากระตุ้นความคิดได้ จะทำให้ผู้เรียนมีแนวความคิดที่จะเขียนออกมา ผู้เรียนจะพอใจที่จะเรียนต่อไป ก็จะเป็นไปตามกฎนี้

2. กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) คือการกระทำซ้ำๆ การสอนเรียงความเป็นการฝึกทักษะในการเขียน เป็นการเสริมให้การเรียนรู้มั่นคงขึ้น ถ้าครูใช้วิธีสอนโดยใช้สิ่งเร้าบ่อยๆ ก็เป็นการฝึกทักษะให้เด็กเกิดความคิดแตกฉาน

3. กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) เมื่อร่างกายพร้อมที่จะกระทำหรือแสดงพฤติกรรมใดๆออกมา ถ้ามีโอกาสได้กระทำอย่างพอใจและทำได้ดี ในการสร้างสิ่งเร้าที่ใช้ประกอบการสอนเรียงความนั้นต้องคำนึงถึงเรื่องนี้ด้วย

การเร้าเป็นการกระตุ้นให้เกิดการกระทำที่ตอบสนองในสิ่งที่ปรารถนา ดังนั้นในการเรียนการสอน การเร้าคือการที่ครูใช้วิธีการสอนที่ถูกต้องเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในบทเรียน และตั้งใจเรียน

เมื่อได้จัดกิจกรรมการสอนทักษะการเขียนเพื่อฝึกฝนให้นักเรียนแล้ว สิ่งที่คุณจะต้องทำต่อไปในขั้นสุดท้ายก็คือ การวัดและประเมินผลการเขียน ซึ่งควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลนั้นด้วย เช่น เมื่อนักเรียนเขียนเสร็จก็นำผลงานของนักเรียนมาอ่านในชั้น ให้นักเรียนช่วยกันประเมินผลตามเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้ แล้วช่วยกันวิจารณ์ติชมส่วนการตรวจงานเขียนของครูนั้น ก็ควรมีการติชมด้วยเพื่อที่นักเรียนจะได้ทราบผลการเขียนของตนเอง และทราบข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขทักษะการเขียนของตนต่อไป

งานวิจัยภายในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการเขียน

จุไร วรศักดิ์โยธิน (2520) ได้ทำวิจัยเรื่อง "การสร้างคู่มือการสอนเขียน

ภาษาไทย ในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง" โดยสร้างคู่มือการสอนเขียนภาษาไทยชั้น 1 ฉบับ ประกอบด้วย จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหา กิจกรรมในการสอน และแบบฝึกหัด แล้วนำไปสอนนักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงของวิทยาลัยครูจันทน์เกษมจำนวน 54 คน เป็นเวลา 1 ภาคเรียน โดยแบ่งนักศึกษออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งแสดงว่าคู่มือการสอนที่สร้างขึ้นช่วยให้ครูสามารถถนัดกับการสอนเขียนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

พิศมัย สิงห์แก้ว (2520) ได้ทำวิจัยเรื่อง "การใช้เรื่องสั้นของมนัส จรรย์รงค์ สอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์" โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงปีหนึ่งที่หนึ่งในวิทยาลัยครูเชียงใหม่จำนวน 80 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบ 2 ชุด ชุดที่หนึ่งเป็นแบบสอบความรู้ความเข้าใจเรื่องสั้น เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบจำนวน 30 ข้อ และชุดที่สองเป็นแบบสอบความสามารถทางการเขียนจากคำหรือภาพที่กำหนดให้ ใช้สอบก่อนและหลังทดลองสอน การทดลองสอนกลุ่มตัวอย่างใช้เวลา 8 สัปดาห์ โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ซึ่งศึกษาจากงานเขียนของ มนัส จรรย์รงค์ มาสร้างเป็นแบบฝึก ส่วนกลุ่มควบคุมสอนแบบธรรมดา หรือสอนจากหลักเกณฑ์ ผลการวิจัยพบว่าคะแนนเฉลี่ยหลังการทดสอบสอนระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 คะแนนของกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนของกลุ่มควบคุม แสดงว่าการสอนโดยใช้เรื่องสั้นของมนัส จรรย์รงค์ จะช่วยให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์สูงกว่าการสอนแบบธรรมดา

วรรณ บัวเกิด (2520) ทำการวิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างการเขียนเรียงความ และทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3" โดยสร้างแบบทดสอบทักษะการเขียนเรียงความขึ้น ทำการทดลองกับนักเรียนจำนวน 100 คน จากโรงเรียนมัธยมสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง ผลการวิจัยพบว่า ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างการเขียนเรียงความ และทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียนมีความสัมพันธ์กัน ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างการเขียนเรียงความของนักเรียนอยู่ในระดับสูง ส่วนทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนหญิงจะมีความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างการเขียนเรียงความสูงกว่านักเรียนชาย แต่จะมีทักษะการ

เขียนเรียงความไม่แตกต่างกัน ผู้วิจัยเสนอแนะว่าในการสอนเขียนเรียงความนั้นครูควรสอนให้นักเรียนรู้จักใช้ความคิดในการเขียนโครงสร้างออกมาเป็นภาษาเขียนที่สื่อความหมายเสียก่อน และในการวัดผลทักษะการเขียนเรียงความต้องใช้ข้อสอบอัตนัย

อนงค์ บุญเลิศ (2521) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบการสอนเรียงความโดยใช้สิ่งเร้า กับการสอนเรียงความแบบปกติ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6" กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 60 คน โดยแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มทดลองสอนด้วยการใช้สิ่งเร้าประกอบ และกลุ่มควบคุมสอนแบบปกติ ให้นักเรียนทุกคนสอนเรียงความ 4 เรื่อง ในระยะเวลา 4 สัปดาห์ของการทดลองสอน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่เรียนโดยใช้สิ่งเร้าประกอบมีความสามารถทางการใช้ภาษาเพิ่มขึ้นอีก

พิศวาท ลัดดากุล (2524) ทำการวิจัยเรื่อง "การสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ เพื่อการเรียนการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น" โดยสร้างแบบฝึกทักษะขึ้นและนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำนวน 40 คน ผลการวิจัยพบว่าแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นนั้นเมื่อนักเรียนเรียนจบด้วยแบบฝึกแล้ว สามารถตอบคำถามได้ถูกต้องสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และเมื่อทำแบบทดสอบหลังเรียนแล้ว ได้คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน แสดงว่าแบบฝึกทักษะนี้มีประสิทธิภาพ นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนมีความสามารถและทักษะในการเขียนเพิ่มขึ้น เฉลี่ยร้อยละ 10.60 ผลการสอบก่อนและหลังการสอนของแบบทดสอบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 แสดงว่าแบบฝึกทักษะนี้ทำให้นักเรียนมีพัฒนาการในการเรียนดีขึ้น

มณฑนา วิชนนอม (2524) ทำการวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบการสอนซ่อมเสริมทักษะการเขียนสะกดคำสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่หนึ่ง ระหว่างวิธีการฝึกสะกดคำ และวิธีสัมพันธ์ทักษะ" โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถทางด้านภาษาไทย ชนิดแบบทดสอบสะกดคำระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2 กลุ่ม กลุ่มละ 20 คน โดยกลุ่มที่ 1 สอนด้วยวิธีฝึกการสะกดคำ ส่วนกลุ่มที่ 2 สอนด้วยวิธีสัมพันธ์ทักษะ โดยทำการทดสอบก่อนและหลังการเรียน ผลการวิจัยพบว่า

1. การสอนซ่อมเสริมทักษะการ เขียนสะกดคำด้วยวิธีการสะกดคำ และวิธีสัมพันธ์ทักษะ ทำให้นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มมีความสามารถในการ เขียนสะกดคำสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

2. การสอนซ่อมเสริมทักษะการ เขียนสะกดคำด้วยวิธีสัมพันธ์ทักษะ ให้ผลดีกว่าวิธีการฝึกสะกดคำอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3. นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มได้แสดงความเห็นว่า ชอบการเรียนซ่อมเสริม เพราะบรรยากาศการเรียนสนุกสนาน ไม่เบื่อหน่าย ได้ทำกิจกรรมเล่นเกมแปลกๆ และทำให้ตนเองมีความสามารถในการ เขียนสะกดคำมากขึ้น

จากรณี กองพลพรหม และคณะ (2526) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "หลักสูตรการเขียนภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย" ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนมีความต้องการให้จัดการอบรมเรื่องหลักสูตรการเขียน เนื้อหาวิชา วิธีสอน ซึ่งเป็นปัญหาที่ศึกษานิเทศก์เสนอมาว่าครูขาดความรู้ เรื่องการสอนเขียน การสอนเขียนจะไม่ประสบความสำเร็จเมื่อครูผู้สอนขาดความรู้

ส่วนนักเรียนมีความคิดเห็นต่อครูผู้สอนคือ ต้องการให้ครูผู้สอนเตรียมการสอนด้วยวิธีสอนที่มีมุขตลก ให้โอกาสแสดงความคิดเห็นศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอย่างอิสระเพราะงานเขียนนอกจากจะต้องเข้าใจรูปแบบแล้วยังต้องการความพร้อมของแต่ละบุคคล อุปกรณ์การสอนเป็นเครื่องมือที่สำคัญต่อการเรียนรู้ การปฏิบัติงานของครู เช่น การเตรียมการสอน จัดหางานประพันธ์ที่ดีและไม่ดีเป็นตัวอย่าง เมื่อมอบหมายงานให้นักเรียนทำแล้ว ครูควรตรวจงานแก้ไขข้อบกพร่องอย่างพิถีพิถัน ชี้แจงสำนวนที่ดีที่ใช้ในการเขียน

และการที่นักเรียนจะมีความสามารถในการ เขียนที่นั่น ต้องมาจากประสบการณ์ซึ่งจะได้จากการอ่าน การร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร และมีความรับผิดชอบฝึกตนเอง ทำแบบฝึกหัด ฝึกเขียน กล้าแสดงความคิดเห็น และกล้าแสดงออกด้วยความมั่นใจ

จิตต์นิภา ศรีไสย์ และอัจจิมา เทวกุล (2526) ทำการวิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเขียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยต่างๆที่มีอิทธิพลต่อการเขียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และต้องการทราบว่านักเรียนเขียนเรียงความได้ดี และเขียนเรียงความไม่ได้ที่นั่น ได้รับอิทธิพลมาจากปัจจัยอะไรบ้าง ตลอดจนเพื่อสำรวจปัญหาและอุปสรรคที่มีอิทธิพลต่อการเขียน

ภาษาไทย ผู้วิจัยได้ออกแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญทางภาษาไทย 8 ท่าน เกี่ยวกับหัวข้อเรื่อง เรื่องความ เหน็ดการให้คะแนนเรื่องความ เมื่อได้เกณฑ์แล้วจึงให้นักเรียนเขียนเรื่องความ แล้วตั้งคณะกรรมการตรวจ เรื่องความทุกฉบับเพื่อให้คะแนนคุณภาพเรื่องความ 3 ท่านโดยนำ คะแนนจากกรรมการทั้ง 3 ท่านมาหาค่าเฉลี่ยของคะแนนเรื่องความ กลุ่มตัวอย่างในการ วิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ 5 จากโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร จำนวน 540 คน และครูภาษาไทยที่สอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 72 คน ผลการ วิจัยพบว่า

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการ เขียนเรื่องความของนักเรียนอันดับแรกคือตัวนักเรียน เอง นอกจากนี้ยังมีประสบการณ์เดิมของแต่ละบุคคล เวลาที่กำหนดให้เหมาะสม สถานที่ เหมาะสม วิธีสอนของครู โรงเรียน สื่อมวลชน และการคบเพื่อน

2. สถานที่ที่เหมาะสมในการ เขียนเรื่องความตามความคิดเห็นของนักเรียน ได้แก่ ห้องสมุดซึ่งมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เวลาที่เหมาะสมมากที่สุดในการ เขียน เรื่องความได้แก่ เวลาเช้า สื่อมวลชนที่มีอิทธิพลต่อการ เขียนอยู่ในระดับมากได้แก่ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ ในด้านโรงเรียนพบว่าโรงเรียนไม่กวดขันเกี่ยวกับงานเขียนของ นักเรียนมากที่สุด ปัญหาที่นักเรียนพบว่ายากในการ เขียนเรื่องความเป็นอันดับแรก ได้แก่ การหาความคิดเกี่ยวกับ เรื่องที่จะเขียน ส่วนครูมีความ เห็นว่าปัญหาการ เขียนของนักเรียน อันดับแรกคือ การลำดับความคิดก่อนเขียน

3. สาเหตุที่นักเรียนเขียนเรื่องความอยู่ในเกณฑ์ดีตามความเห็นของนักเรียน ได้แก่ การมีนิสัยรักการอ่านและชอบงานเขียน การรู้จักค้นคว้าและนำความรู้มาประกอบ การฝึกทักษะการ เขียนอย่างสม่ำเสมอ การมีแหล่งค้นคว้าที่หาได้สะดวก เวลาที่กำหนดให้ เหมาะสม การนำข้อมูลจากสื่อมวลชนมาใช้ได้ถูกต้อง การมีความรู้เกี่ยวกับตัวสะกดการันต์ และวิธีสอนของครูเข้าใจให้เขียน นอกจากนี้ยังพบว่าผลการให้คำติชมของครูในการ เขียน เรื่องความ ทำให้นักเรียนเขียนเรื่องความได้ดี ส่วนสาเหตุที่นักเรียนเขียนเรื่องความอยู่ ในเกณฑ์อ่อนได้แก่ ขาดความตั้งใจที่จะเขียนให้ดี การ เรียงลำดับความคิดไม่ถูกต้อง และ ไม่มีโอกาสฝึกทักษะการ เขียนนอกเหนือจากในชั้นเรียน

4. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว เพื่อเปรียบเทียบความ แตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อตามความคิดเห็นของนักเรียนพบว่า ไม่มีความแตกต่าง กันของทุกรายข้อของ เรื่องต่อไปนี้คือ ด้านสื่อมวลชนที่มีอิทธิพลต่อการ เขียน ด้านสิ่งแวดล้อม

ที่มีอิทธิพลต่อการ เขียน คำานปัญหาการ เขียน และคำานอุปสรรคในการ เขียนเรียงความ

สุภา หรุจิตควาวัฒน์ (2526) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การนำเสนอโครงการจัด กิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทยในวิทยาลัยครู" พบว่า กิจกรรมทุกประเภทช่วยให้ผล การเรียนของนักศึกษาสูงขึ้น การประเมินผลการ เรียนการสอนควรทำการประเมินทุกครั้ง โดยสังเกตจากการ เข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา และนำผลที่ได้ไป เคารจัดกิจกรรมนั้นไป ปรับปรุงในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป และผู้วิจัยได้เสนอรูปแบบ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการ เขียนไว้ดังนี้

กิจกรรมการ เขียนนั้น ถ้าได้รับการฝึกฝนจะช่วยให้ นักศึกษารู้จักจัดระเบียบ ใจความ รู้จักพิจารณาถ้อยคำที่ใช้ หรือ เกลาสำนวน และรู้จักเขียนใจความให้เชื่อมโยง ต่อเนื่องกันเป็นลำดับ ซึ่งข้อมูลที่จะนำมาเขียนอาจมาจากประสบการณ์ของตนเอง การไป ศึกษาออกสถานที่ การอภิปราย เรื่องที่จะเขียน การดูฟิล์มสตริป สไลด์ ภาพยนตร์ และอาจ จะได้จาก การฟังวิทยุ กิจกรรมเสริมหลักสูตร เกี่ยวกับการ เขียนที่สามารถจัดได้ในวิทยาลัย ต่างๆได้แก่

1. เขียนเล่าเรื่องตามข้อเท็จจริง เช่น รายงาน ข่าว และบรรยายหรือ พรรณนาสิ่งที่ได้พบได้ฟังมา
 2. เขียนบทบรรยายจากละครพูด ในกรณีที่วิทยาลัยครูนั้นจะจัดให้มีการ เล่น ละครพูด อาจจัดให้มีการ แข่งขันกันเขียนบรรยาย
 3. เขียนบทสนทนาในละคร
 4. เขียนบทโฆษณาชวนเชื่อ
 5. เขียนบทบรรยายความงามของธรรมชาติ ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง
 6. แข่งขันเขียนคำขวัญ คำโฆษณา
 7. จัดประกวดการ เขียนเรียงความที่อาจมีกระทู้เป็นนามธรรม เช่น ความซื่อ ความกล้าหาญ ฯลฯ และอาจมีกระทู้เป็นเรื่องเกี่ยวกับวันสำคัญต่างๆ เช่น วันครู วันสุนทรภู่ เป็นต้น
 8. จัดประกวดหรือ แข่งขันการ เขียนเรื่องสั้น นวนิยาย บทละครพูด
 9. จัดประกวดบทร้อยกรองในวาระสำคัญต่างๆ เช่น วันขึ้นปีใหม่
- การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการ เขียนทุกลักษณะ ควรเน้นให้นักศึกษาคำึงถึง ประโยชน์ในเชิงสร้างสรรค์ที่ผู้อ่านจะได้รับจากงาน เขียนของตน และถ้ากิจกรรมใดที่เกิน

ควร เสริมกำลังใจของนักศึกษา เช่น จัดป้ายประกาศติดผลงานดีเด่น นำลงพิมพ์ในวารสาร วิทยาลัย เป็นต้น

คำนึ่ง วิสัยจร (2526) ทำการวิจัยเรื่อง "ความสนใจต่อการเขียนความเรียงแบบต่างๆของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในกรุงเทพมหานคร" โดยสร้างแบบสำรวจความสนใจต่อวิธีเขียนความเรียงแบบต่างๆ และนำไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในกรุงเทพมหานครจำนวน 481 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า วิธีเขียนความเรียงที่นักเรียนสนใจมากที่สุดคือ การเขียนคำสัมผัสคล้องจอง รองลงมาคือการเขียนความเรียงจากภาพ และการเขียนความเรียงด้วยวิธีเสรี ตามลำดับ

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2526) ได้ทำวิจัยเรื่อง "การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนความเรียงระดับอุดมศึกษา" โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความเรียงทั้งสิ้น 269 ฉบับ ซึ่งแบ่งเป็น 4 กลุ่มคือ กลุ่มผู้เขียนประกาศ กลุ่มผู้เขียนสอบสาขาวิจิตรศิลป์ กลุ่มผู้เขียนสอบสาขามนุษยศาสตร์ และกลุ่มผู้เขียนในกิจกรรมการเรียน ผลการวิจัยพบว่า วิธีการเขียนของนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางของการเขียน การประเมินผลจากอาจารย์ส่วนใหญ่ให้น้ำหนักคะแนนด้านเนื้อหาสาระ มากกว่ารูปแบบหรือขอบพระองค์ผลิตผลจากการเขียน นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ขาดความสนใจในการเขียน เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มแล้วปรากฏว่ากลุ่มที่เขียนประกาศอยู่ในเกณฑ์พอใช้ กลุ่มผู้เขียนสอบสาขาวิจิตรศิลป์ และกลุ่มผู้เขียนสอบสาขามนุษยศาสตร์อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ส่วนกลุ่มผู้เขียนในกิจกรรมการเรียนอยู่ในเกณฑ์ตก สัมฤทธิ์ผลทางการเขียนโดยเฉลี่ยทั้ง 4 กลุ่มแล้วอยู่ในเกณฑ์พอใช้ค่อนข้างไปทางอ่อน

สายใจ อินทร์มรรย และคณะ (2527) ทำการวิจัยเรื่อง "การเรียนการสอนการเขียนความเรียงระดับมัธยมศึกษา" โดยสร้างแบบสอบถามขึ้น 2 ชุด สำหรับครูภาษาไทยและนักเรียน แบบสอบถามทั้งสองชุดมีลักษณะเป็นแบบเก็บข้อความลงในช่องว่าง แบบตรวจคำตอบ และแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากรซึ่งเป็นครูภาษาไทยและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั่วประเทศ ผลการวิจัยมีดังนี้

1. ครูภาษาไทยสอนการเขียนเรียงความ 1-3 คาบต่อเดือน และให้นักเรียนเขียนความเรียงที่มีความยาวเกิน 1 หน้ากระดาษ 1-3 เรื่องในแต่ละภาคการศึกษา
2. วิธีสอนที่ครูภาษาไทยใช้อยู่ในระดับมากที่สุดคือ การเตรียมหัวข้อหลายๆหัวข้อ

และให้นักเรียนเลือก

3. กิจกรรมการสอนความเรียงที่ครูใช้ในระบับน้อยคือ การเขียนบทละคร และการเขียนเรื่องที่ยังไม่จบให้จบ

4. กิจกรรมที่นักเรียนมีโอกาสทำมากคือ การเขียนรายงาน

5. ครูใช้สื่อการสอนที่เป็นรูปภาพ วิद्यุ ของจริง คนตรี หรือเทปเพลง คำประพันธ์ต่างๆ หนังสือพิมพ์ และตัวอย่างความเรียงอยู่ในระดับปานกลาง

6. การตรวจงานเขียนของนักเรียนที่ครูภาษาไทยปฏิบัติอยู่ในระบับมากคือ ครูเป็นผู้ตรวจและวิจารณ์งานเขียนของนักเรียนเอง และวิธีนี้เป็นวิธีที่นักเรียนชอบอยู่ในระบับมาก

7. ปัญหาในการเรียนการสอนการเขียนความเรียงคือ นักเรียนขาดทักษะในการเขียน และจำนวนนักเรียนแต่ละชั้นมากเกินไป

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา และคณะ (2528) ทำวิจัยเรื่อง "การเขียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายตามทัศนะของอาจารย์และนักเรียน" โดยใช้เครื่องมือที่แปลมาจากแบบสอบถามภาษาอังกฤษ ของโครงการวัดสัมฤทธิผลทางการเขียนนานาชาติ โดยแบ่งเป็นแบบสอบถามสำหรับนักเรียน แบบสอบถามสำหรับครูผู้สอนภาษาไทย และแบบสอบถามสำหรับโรงเรียน กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 200 คน และนำผลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว ผลการวิจัยปรากฏว่าปัจจัยที่ส่งเสริมการเขียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายได้แก่ การส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะการเขียนด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอ ทั้งการเขียนในห้องเรียน และการเขียนเป็นการบ้าน รวมถึงผู้ปกครอง มีส่วนช่วยในการส่งเสริมด้วย หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2524 ลดชั่วโมงภาษาไทยลงทำให้ผู้สอนไม่สามารถฝึกทักษะการเขียนให้นักเรียนได้มากนัก ทั้งการทำข้อสอบแบบชั้ดฝึกชั้ดถูก เต็มคำ และวงรอบข้อที่ถูกก็ทำให้ลดโอกาสในการฝึกเขียนลงไป การกำหนดหัวข้อในหลักสูตรไม่ชัดเจน มีได้เน้นเรื่องการเขียน การวัดและการประเมินผลการเขียนยังใช้วิธีเดิมคือ เขียนวิจารณ์ไว้ตอนท้ายของงานเขียนของนักเรียน

มาลินี เริ่มอินดี (2530) ทำวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์งานเขียนร้อยแก้วภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เขตการศึกษา 9" โดยกลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในเขตการศึกษา 9 จำนวน 345 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม และเกณฑ์การวิเคราะห์งานเขียนร้อยแก้ว 3 ประเภทคือ เรื่องความจดหมายสมัครงาน และข้อความ ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์หาคำมีชนิดและชนิด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. งานเขียนเรื่องความโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง พิจารณาในรายละเอียดพบว่า ด้านการเขียนตัวสะกดการันต์ถูกต้อง แต่มีข้อควรปรับปรุง 1-3 แห่ง จักอยู่ในเกณฑ์ดี ด้านรูปแบบการเขียนเรื่องความประกอบด้วย คำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป มีข้อควรปรับปรุง 1-3 แห่ง จักอยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนด้านเนื้อหาสาระมีความคิดสร้างสรรค์แต่ไม่แปลกใหม่ มีความชัดเจนและการให้เหตุผลไม่ครบถ้วน จักอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
2. งานเขียนจดหมายสมัครงาน โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง พิจารณาในรายละเอียดพบว่า ด้านการเขียนตัวสะกดการันต์ถูกต้อง จักอยู่ในเกณฑ์ดีมาก ด้านการใช้วรรคตอนถูกต้องแต่มีข้อควรปรับปรุง 1-3 แห่ง จักอยู่ในเกณฑ์ดี ด้านการเรียบเรียงความคิดและการนำเสนอความคิดมีการเสนอข้อมูลชัดเจน เป็นระเบียบ และเสนอข้อมูลที่อ่านพบหรือบอกที่มาของข้อมูล แต่มีข้อควรปรับปรุง 5 แห่ง จักอยู่ในเกณฑ์อ่อน
3. งานเขียนข้อความ โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง พิจารณาในรายละเอียดพบว่า ด้านการเขียนสะกดการันต์ถูกต้อง แต่มีข้อควรปรับปรุง 1-3 แห่ง ด้านคุณภาพของสาระและขอบเขตของเนื้อหาสามารถเก็บใจความสำคัญของเรื่องชาติไปบางส่วน จักอยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนด้านรูปแบบการย่อความประกอบด้วยการขึ้นต้น และย่อหน้าถูกต้อง แต่มีข้อควรปรับปรุง 3 แห่ง จักอยู่ในเกณฑ์อ่อน

งานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการเขียน

ชาร์ล โรเบิร์ต (Charles Robert , 1981) ได้ทำการศึกษาและวิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างการฝึกเขียนและไม่ได้ฝึกเขียนของนิสิตชั้นปีที่หนึ่ง ในการเขียนหลายระบบ และการเขียนย่อหน้าอย่างได้สัดส่วน" เพื่อศึกษาความแตกต่างของคุณภาพในการฝึกเขียน และไม่ได้ฝึกเขียนของนิสิตชั้นปีที่หนึ่ง ของมหาวิทยาลัยเพนซิลวาเนีย โดยใช้การรวบรวมเรียงความของนิสิตจำนวน 648 ฉบับ จากการให้งานเขียนนอกห้องเรียน และจาก

การสอนวิธีเขียน แล้วงานเขียนที่ฝึกและไม่ได้ฝึก เขียนมาวิเคราะห์ตามรูปแบบของย่อหน้า หัวข้อเรื่อง การอธิบาย การแก้ปัญหา และการสรุป พบว่า ย่อหน้าของผู้เขียนที่ได้รับการฝึกแล้วมีพัฒนาการที่ดีขึ้น ส่วนย่อหน้าของผู้เขียนที่ยังไม่ได้รับการฝึก ต้องแก้ไขเกี่ยวกับรูปแบบ และการสรุปต่างๆ จากผลการวิเคราะห์พบว่าผู้เขียนที่ได้รับการฝึกเขียนย่อหน้ามีเปอร์เซ็นต์ การเขียนที่สูงกว่าผู้เขียนที่ไม่ได้รับการฝึกซึ่งมีข้อแก้ไขจำนวนมาก ข้อเสนอแนะคือควรมีการ ฝึกหลักการ เขียนย่อหน้าที่ดี เพื่อนำไปใช้เป็นรูปแบบการ เขียนเรียงความที่ดีต่อไป

มาร์ลีน แครโรเซลลี (Marlene Caroselli , 1980) ได้ศึกษาเรื่อง "อิทธิพล ของพ่อแม่ที่มีผลต่อการ เขียน และทัศนคติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา" การวิจัยนี้เนื่องมาจากผลการรายงานของโคลล์แมน (Coleman's Report) ในปี ค.ศ. 1966 ซึ่งเป็นนัก การศึกษาที่สนใจความสำคัญของครอบครัวที่มีผลต่อความสามารถในการ เรียนของนักเรียน การเรียนที่โรงเรียนอย่างเดียวไม่สามารถชดเชยอิทธิพลที่มาจากเศรษฐกิจ สังคม ที่มีต่อ ความสำเร็จของนักเรียนได้ องค์ประกอบสำคัญทางครอบครัวได้แก่ ระดับการศึกษาของ พ่อแม่ รายได้ของครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว และการอยู่ร่วมกันของพ่อแม่ จะมี อิทธิพลต่อการ เรียนของนักเรียนมาก แม้ตัวแปรจากสิ่งแวดล้อมอื่นๆจะมีอิทธิพลอยู่บ้าง แต่ สภาพครอบครัวก็จะมีอิทธิพลต่อนัก เรียนเช่นเดียวกัน ดังนั้นการศึกษาเรื่องนี้จึงมีจุดมุ่งหมาย เพื่อตัดสินว่า อิทธิพลของพ่อแม่จะมีผลต่อทักษะการ เขียนและทัศนคติของนักเรียนระดับมัธยม ศึกษาหรือไม่ โดยใช้ตัวอย่างประชากร เป็นนักเรียนเกรด 11 ผลจากการวิจัยพบว่า ยอมรับ สมมุติฐานว่าการมีพ่อแม่ร่วมอยู่ด้วยมีผลต่อการพัฒนาทักษะการ เขียนของนักเรียน นักเรียนที่มี มาตรฐานความสำเร็จในการ เขียนต่ำจากคะแนนทดสอบ จะมีคะแนนทดสอบมีเกณฑ์เพิ่มขึ้น เมื่อมีพ่อแม่ให้ความร่วมมือด้วย และพบว่าทัศนคติของนักเรียนที่มีความสำเร็จต่ำมีความสัมพันธ์ กับคะแนนก่อนเขียน และคะแนนทดสอบของทัศนคติครั้งหลังด้วย

ริชาร์ด เคนเนธ เฮนนิ่ง (Richard Kenneth Henning , 1980) ได้ศึกษา เรื่อง "การเขียนเรียงความและรูปแบบของภาษาที่เป็นทางการ" เพื่อศึกษาทว่าปัจจัยใน การเขียนเรียงความมี 3 อย่างคือ การเขียน การอ่าน และการใช้ภาษา นำมาเขียนได้ โดยตั้งสมมุติฐานว่า

1. รูปแบบของการเขียนทั้ง 3 อย่าง มีส่วนทำให้โครงสร้างของภาษา และ ความยาวของเรียงความแตกต่างกัน

2. กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม จะมีรูปแบบการเขียนที่แตกต่างกัน

3. รูปแบบของการเขียนจะประเมินผลการเขียนในแบบประเมินผลค่าสูงและค่ากลุ่มตัวอย่างในการศึกษา เป็นนักเรียนจำนวน 20 คน ผู้วิจัยได้ให้กลุ่มตัวอย่างเขียนงานเขียนประเภทเรียงความ จดหมาย และหนังสือพิมพ์ ผลการวิจัยพบว่า การเขียนเรียงความเป็นงานเขียนที่โครงสร้างยุ่งยากที่สุดในงานเขียน 3 ประเภทคือ

1. ค่าเฉลี่ยของความยาวในแต่ละย่อหน้าของเรียงความจะยาวมากกว่า
2. คำที่ใช้ในการเขียนเรียงความจะใช้คำมากกว่า
3. ความถี่ในการเขียนเรียงความจะมากกว่า

เมื่อเรียงลำดับงานเขียนที่มีโครงสร้างยุ่งยากในการเขียนของงานเขียนทั้ง 3 ประเภทนี้พบว่า เรียงความมีโครงสร้างยุ่งยากที่สุด รองลงมาคือการเขียนจดหมาย และการเขียนหนังสือพิมพ์

คาร์เลน มารีโอเนต แมค นัลตี้ (Darlene Marionette McNulty : 1981) ได้ศึกษาเรื่อง "การทดสอบคุณภาพของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ของเด็กเกรด 4 ที่มีผลจากการกระตุ้นจากสิ่งเร้า การตั้งคำถาม และการพูดโต้ตอบ" โดยสร้างบทเรียนเรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์ 3 ชุด จำนวน 12 บทเรียน ทดลองสอนทุก 2-3 สัปดาห์ ตั้งแต่เดือนสิงหาคม 1977 ถึงเดือนมีนาคม 1978 เพื่อสำรวจผลของวิธีการที่เกี่ยวกับคุณภาพของการเขียนทั้งหมด และพัฒนาการทางด้านรูปประโยค กลุ่มตัวอย่างประชากรมีจำนวน 418 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 260 คน และกลุ่มควบคุม 158 คน การตัดสินใจงานเขียนพิจารณาจากความประทับใจของผู้อ่าน และพัฒนาการทางด้านการเขียนรูปประโยค ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณภาพของงานเขียนที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในประสบการณ์รวมทั้งสิ่งเร้าให้ตอบมีนัยสำคัญดีกว่างานเขียนที่ให้สิ่งเร้าและการใช้คำถาม
2. ไม่มีนัยสำคัญระหว่างความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนซึ่งถูกเร้าด้วยคำถาม และการโต้ตอบทางภาษาคือว่าการเร้าอย่างเต็ม และการตั้งคำถามให้ตอบ
3. คุณภาพงานเขียนของนักเรียนหญิงทั้งหมดเป็นที่น่าพอใจ
4. ค่าเฉลี่ยของคะแนนนักเรียนหญิง และการเปลี่ยนแปลงด้านรูปประโยคในการทดลองเป็นที่น่าพอใจ

แคเรน ลินน์ กรีนเบิร์ก (Karen Lynn Greenberg : 1981) ได้ศึกษาเรื่อง "อิทธิพลของความแตกต่างในการ เขียนเรียงความของนิสิตชั้นปีที่หนึ่ง" โดยศึกษาข้อมูลจากการถามนักเรียนถึงประสบการณ์ส่วนตัว ในการพัฒนาการ เขียนเรียงความที่มีคุณภาพ ศึกษาประเภทการเขียนที่จัดอยู่ในคุณภาพงานเขียนที่ดี การควบคุมประโยคที่ผิดพลาด ตัวสะกดที่เขียนผิด และความยาวของเรียงความ โดยการใช้แบบสอบถาม 4 แบบในการวัด ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเรียงความที่มีคุณภาพดี และคะแนนเรียงความที่มีคุณภาพต่ำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และความสามารถในการ เขียนภาษาให้เป็นมาตรฐานและการ เขียนในสิ่งที่ผิดพลาดเป็นตัวทำนายการประเมินคุณค่าของครูมากกว่ารูปแบบการ เขียนประโยคที่ซับซ้อนในการ เขียนเรียงความ

ฮาร์ทวิกเสน เอ็ม คิป (Hartvigsen M. Kip : 1981) ได้ศึกษาเรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพและความสำคัญระหว่างการ เขียนเรียงความในห้องเรียน และการเขียนเรียงความนอกห้องเรียน ของนิสิตชั้นปีที่หนึ่งที่มหาวิทยาลัยรัฐวอชิงตัน" เพื่อศึกษาความคล้ายและความแตกต่างระหว่างคุณภาพของการ เขียนในห้องเรียน และนอกห้องเรียน สุ่มตัวอย่างงานเขียนโดยการรวบรวมงานเขียนเรียงความ 5 เรื่อง จากนิสิตชั้นปีที่หนึ่ง เป็นงานเขียนในห้องเรียนใช้เวลาเขียนเรื่องละ 50 นาที 3 เรื่อง และเขียนนอกห้องเรียนเป็นเวลา 1 สัปดาห์ จากนั้นนำงานเขียนทั้งในและนอกห้องเรียนของนิสิตคนเดียวกันมาจับคู่กัน เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพและความสำคัญของการ เขียน พบว่า ประสิทธิภาพของงานเขียนทั้งในและนอกห้องเรียนไม่แตกต่างกัน ค่าเฉลี่ยของคะแนนเรียงความในห้องเรียน ค่าเฉลี่ยของค่าในแต่ละย่อหน้า และแต่ละข้อความไม่พบว่ามีค่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

แทร์รี่ โอลิน ฟิลล์ (Terry Olin Phelps : 1981) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบการสอนเรียงความแบบดั้งเดิม กับการสอนที่ใช้แนวทางทฤษฎีพัฒนาการ เรียนรู้ของเพียเจต์ ผสมผสานกับทฤษฎีการเขียนความเรียง ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นนักศึกษาปีที่หนึ่งของมหาวิทยาลัย โอคลาโฮมา ทดลองการสอนเป็นเวลา 1 ภาคการศึกษา โดยแบ่งนักศึกษาเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่เป็นกลุ่มควบคุมใช้ชีวิตแบบดั้งเดิม โดยอาจารย์บรรยายพร้อมทั้งมีหนังสือเรียนประกอบ และนักศึกษาเขียนความเรียง 9-10 ฉบับ กลุ่มที่เป็นกลุ่มทดลองให้เขียนความเรียง 3-4 ฉบับ แต่ใช้เวลาส่วนใหญ่ตรวจสอบทบทวนการเขียนแต่ละฉบับในกลุ่มย่อย และในกลุ่มใหญ่ โดยมีการอภิปรายวิเคราะห์งานเขียนต่างๆ การเรียนรู้ของ

นักศึกษาได้จากการฝึกให้คิดได้เห็นในสิ่งที่เป็นรูปธรรม นักศึกษาสามารถค้นพบและพัฒนา
 มโนทัศน์ต่างๆ เช่น การคำนึงถึงผู้อ่าน การกล่าวถึงสื่อเฉพาะเจาะจงโครงสร้าง
 การเขียน เป็นต้น โดยอาจารย์ทำหน้าที่ชี้แนะและไม่มีหนังสือเรียนประกอบ ทั้งสองกลุ่ม
 ได้รับการทดสอบการเขียนทั้งก่อนและหลังการทดลอง ผลปรากฏว่า กลุ่มทดลองมีคะแนน
 เฉลี่ยความเรียงสูงกว่ากลุ่มควบคุม และเมื่อสำรวจทัศนคติในการเขียนปรากฏว่า ทั้ง
 สองกลุ่มมีพัฒนาการด้านทัศนคติดีขึ้น แต่กลุ่มทดลองมีคะแนนทัศนคติสูงกว่ากลุ่มควบคุมใน
 ด้านเนื้อหา อาจารย์ผู้สอน วิสสอน รวมทั้งความมั่นใจในการเขียน และการพัฒนา
 ทัศนคติต่อการเขียน

ฟรานซิส เอช สตอลเวิร์ท (Frances H. Stallworth : 1982) ได้
 ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวโน้มการสอนเรียงความในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่
 เลือกสรรแล้วในรัฐฟลอริดา ในเรื่องความสำเร็จและความล้มเหลว โดยมีวัตถุประสงค์
 เพื่อศึกษาจุดมุ่งหมายในการเขียน มโนทัศน์ของการเขียน หนังสือเรียนที่ใช้ การใช้สื่อ
 การเรียนการสอน โปรแกรมฝึกการเขียน รวมทั้งผลสำเร็จและความล้มเหลวของ
 โปรแกรมการฝึกเขียน ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังหัวหน้าหมวดวิชา 71 คน ซึ่งได้มา
 จากการสุ่มตัวอย่างประชากรแบบแบ่งชั้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยมัชฌิมเลขคณิต
 มัธยฐาน และร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า

1. การสื่อสารที่ดีเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการสอนเขียน
2. การใช้สื่อทัศนูปกรณ์ต่างๆ มีความสำคัญมากในการสอนเขียน
3. โปรแกรมการเขียนที่จัดขึ้นเป็นโปรแกรมพิเศษ เช่น การเขียนแบบ
 สร้างสรรค์ การเขียนสำหรับหนังสือพิมพ์ การเขียนสำหรับการใช้ในห้องทดลอง การเขียน
 เรียงความ การเขียนสำหรับชั้นอุดมศึกษา
4. การใช้ประสบการณ์ของนักเรียนเองนำมาใช้ในการเขียน เป็นวิธีที่ประสบ
 ความสำเร็จ
5. ครูใช้วิธีการประเมินผลที่เหมาะสมต่องานเขียนแต่ละชิ้นของนักเรียน ไม่
 ใช้วิธีประเมินอย่างเดียวกันหมดกับงานเขียนทุกประเภท
6. ควรให้นักเรียนฝึกในการเขียนอย่างสม่ำเสมอ

เกลอนนา เจน ไมซ์ (Glenna Jane Mize : 1982) ได้ศึกษาเรื่อง

"ผลของคุณภาพการเขียนของนักเรียนชาย และนักเรียนหญิงเกรด 5 เมื่อให้เลือกหัวข้อเรื่องเอง หรือหัวข้อที่ครูกำหนดให้" จุดประสงค์ในการวิจัยคือ ต้องการเปรียบเทียบประสิทธิภาพของการเขียน เมื่อนักเรียนชายและนักเรียนหญิงเกรด 5 ได้รับหัวข้อเรื่องของการเขียนเรียงความโดยให้เลือกเอง กับหัวข้อเรื่องที่ครูเลือกให้ โดยสุ่มตัวอย่างประชากรจากนักเรียนชายและหญิงเกรด 5 จำนวน 106 คน แบ่งนักเรียนชายหญิงเป็น 2 กลุ่มเท่าๆกันคือกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ให้เขียนหัวข้อเรื่องที่เลือกเอง และเขียนหัวข้อเรื่องที่ครูเลือกให้ โดยใช้เวลาเขียน 30 นาที การวัดคุณภาพของการเขียนใช้การวัดแบบประเมินค่าโดยดูจากความยาวของแต่ละย่อหน้า และคะแนนของประโยคที่เขียนผิด ใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวน และการแบ่งชั้นของพหุคูณ ทดสอบสมมติฐานความมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ผลการวิจัยพบว่า

1. หัวข้อเรื่องที่เลือกเองมีผลอย่างมีนัยสำคัญต่อคุณภาพของการเขียนเรียงความ เมื่อคุณภาพของการเขียนเป็นแบบการวัดแบบประเมินค่า เรียงความที่เขียนจากกลุ่มควบคุมที่ครูเลือกหัวข้อเรื่องให้จะได้รับการประเมินค่าสูงอย่างมีนัยสำคัญกว่าเรียงความของกลุ่มทดลองที่เลือกหัวข้อเรื่องเอง
2. ความยาวของแต่ละย่อหน้า และคะแนนของประโยคที่ผิด ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในการวัดคุณภาพของการเขียน
3. เพศของผู้เขียนเรียงความไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับผลของการวัดคุณภาพของการเขียนเรียงความ

นอกจากนี้ยังพบว่าหัวข้อเรื่องที่เลือกเองจะเป็นเกณฑ์ในการทำนายของขบวนการเขียน และจะมีผลต่อคุณภาพของการเขียนเรียงความอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อปรากฏว่านักเรียนได้เลือกและตัดสินใจ การที่ครูจะเป็นผู้ให้หัวข้อเรื่องให้เหมาะสมกับความสนใจของนักเรียนจะทำให้คุณภาพการเขียนดีกว่าการที่นักเรียนเลือกหัวข้อเรื่องเอง

อูเมกโบ วอนโค อานี (Umegbo Nwankwo Ani : 1982) ได้ศึกษาเรื่อง "สภาพการสอนเรียงความในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐอนัมบรา ประเทศไนจีเรีย" โดยมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความแตกต่างกันระหว่างครูในเมืองกับครูในชนบท และครูที่เตรียมตัวสอนเต็มที่กับครูที่ขาดการเตรียมตัวในการสอนเรียงความ ในหัวข้อเกี่ยวกับการให้งานการเขียน การฝึกเขียน การให้แรงจูงใจหลังการฝึกเขียน การปรับปรุงแก้ไข การประเมินผล

และการใช้ผลงานการเขียนที่เกี่ยวกับการติดต่อสื่อสาร การวิจัยครั้งนี้ใช้ตัวอย่างประชากรจากโรงเรียนมัธยม 65 แห่ง จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน 175 ฉบับ จากที่ส่งไป 250 ฉบับ ผลการวิจัยพบว่า

1. ครู 61 เปอร์เซ็นต์ ใ้วุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่านั้น อีก 39 เปอร์เซ็นต์ ไม่มีวุฒิปริญญาตรี
2. ตัวอย่างประชากร 70 เปอร์เซ็นต์ ให้ความเห็นว่า ครูในหัวเมืองสอนนักเรียนจำนวนมากกว่าครูในชนบท และในแต่ละสัปดาห์จะสอนนักเรียนจำนวน 100 คน หรือมากกว่า 150 คน
3. ครึ่งหนึ่งของครูที่สอนการเขียนไม่เคยเรียนวิชาการสอนการเขียนเรียงความเลย
4. ครูมีความรู้สึกว่ามี การเตรียมตัวสอนน้อยมาก ถึงแม้ส่วนใหญ่จะบอกว่าการสอนการเขียนเรียงความที่มีการเตรียมตัวจะสอนได้ดีที่สุด
5. ครูส่วนใหญ่เห็นว่า การประเมินผลการเขียนเรียงความ เป็นงานที่ยากที่สุดในกระบวนการสอนเรียงความ
6. ครูมากกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ บอกว่าไม่ได้ใช้กระบวนการปรับปรุงแก้ไข การเขียน ซึ่งได้แก่ ให้นักเรียนอ่านเรียงความของตนดังกๆ มีการประชุมพบปะกันเป็นส่วนตัว ให้นักเรียนประเมินโครงร่างของตนเองโดยใช้คู่มือเฉพาะ ให้กลุ่มเพื่อนๆช่วยประเมินผล
7. ครูทั้งกลุ่มในเมือง และชนบท ใช้วิธีการสอนที่คล้ายกันมากที่สุด
8. ครูในเมืองส่งผลงานของนักเรียนไปลงหนังสือพิมพ์ของโรงเรียนมากกว่าครูในชนบท ซึ่งมักส่งผลงานของนักเรียนเมื่อมีการประชุมใหญ่ของโรงเรียน
9. ครูที่มีวุฒิปริญญา ใช้การสร้างรูปประโยคและการรวมประโยคในการสอนเขียนเรียงความ ในขณะที่ครูไม่มีวุฒิปริญญา ใช้การเล่านิทานและประสบการณ์ในการสังเกต